

List Saveza lovačkih društava Tuzlanskog kantona

Lovaac

Broj 67

Tuzla, septembar/rujan 2015.

Cijena 1,00 KM

Teme broja:

Neke aktivnosti lovačkih društava
"Spreča", "Zelemboj", "Tuzla"

Lov plovki

Uzgoj fazana

Svjetski dan životinja

Svjetski dan sokolarstva

Lovac

List Saveza lovačkih društava
Tuzlanskog kantona

Izlazi tromjesečno

Izdavač:
Predsjedništvo Saveza lovačkih društava
Tuzlanskog kantona

Za izdavača:
Rasim Omerović,
predsjednik Predsjedništva SLD TK

Redakcija lista "Lovac":
Enver Kurtić (Kalesija),
Zvonko Gusković (Tuzla),
Mirzet Idrizović (Banovići),
Hasan Muratović (Živinice),
Hazim Smajlović (Sapna),
Muris Mujedinović (Srebrenik),
Esad Mujanović (Gradačac),
Hajrudin Imširović (Teočak),
Isajbeg Vejzović (Kladanj),
Džemal Jukan (Gračanica),
Mujo Softić (Lukavac),
Sulejman Hadžić (Doboj-Istok) i
Suljo Mujić (Čelić).

Glavni i odgovorni urednik:
Rasim Omerović, dipl. ing. šumarstva

Urednik i lektor:
Prof. Mirzet Ibrišimović

Stručni saradnik:
Jasmin Bećirović, profesor

Fotoliti:
B Concept Sarajevo

Priprema i štampa:
"Mikroštampa" Tuzla

Za štampariju:
Šaban Cipurković

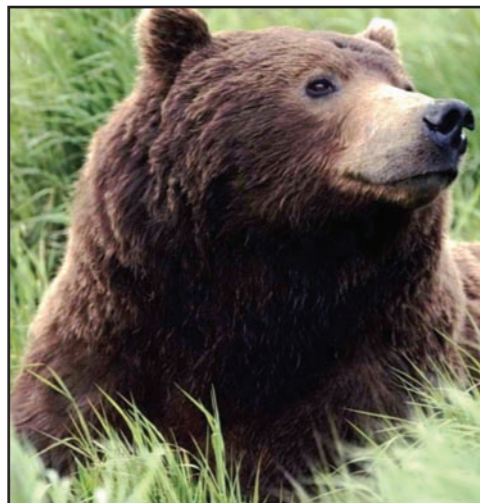
Adresa redakcije "Lovac"
Tuzla, Džindić mahala 13.
Tel./fax: 035/258-004
Web site: www.lovac.tk
E-mail: info@lovactk.com

Račun kod Tuzlanske banke d.d. Tuzla
132-100-03092192-27

Na osnovu mišljenja Ministarstva
za obrazovanje, nauku, kulturu, sport
i informisanje Vlade TK broj
10/1-452-25-2/98 od 28. 08. 1998. god.,
list "Lovac" oslobođen je dijela
poreza na promet

4. oktobar Svjetski dan životinja

Svjetski dan životinja obilježava se svake godine 4. oktobra s naglaskom na jedinstven odnos ljudi i životinja, kao i važnost životinja u čovjekovom životu. Prvi put je taj dan obilježen 1931. godine tokom konvencije ekologu u Firenci (Italija) kako bi se upozorilo na ugrožene životinje, a prerastao je u događaj posvećen svim životinjama. Širom svijeta se taj dan obilježava kako bi se ljudi upozorili na probleme životinja i potaknuli na razmišljanje o svom odnosu prema njima. U svijetu je poznato oko 1,9 miliona vrsta živih bića, a pretpostavlja se da ih je gotovo stotinu puta više. Prema podacima svjetskih organizacija, svaki dan izumre od 50 do 150

životinjskih vrsta, a uglavnom ih ugrožava čovjek. U Bosni i Hercegovini je poznato 38.000 životinjskih vrsta, a pretpostavlja se da je taj broj znatno veći, od 50.000 do više od 100.000. U našoj zemlji su staništa velikog broja životinjskih vrsta ugroženih u Evropi, ali, isto tako, pojedine životinje koje su istrebljene širom Evrope održale su se u Bosni i Hercegovini bez ljudskog ometanja. Neke vrste životinja razvile su se autohtono (nezavisno od životinja u drugim regijama). Recimo, izuzetno bogat svijet ptica je očuvan u bosanskim planinama, a najveća ugrožena vrsta kod nas je mrki medvjed. U BiH je mnoštvo endemičnih životinjskih vrsta.

Fauna Bosne i Hercegovine formirala se, zavisno od toplijih i hladnijih perioda, tokom koji su se vršile regionalne migracije oblika, miješanje faune te postepeno prilagođavanje novim uslovima života. Miješanje različitih oblika životinjskog svijeta iz sjevernog i južnog dijela Evrope i jugozapadnog dijela Azije uvjetovala je složenu zoogeografsku situaciju, kao i nastanak mnogih endemskih vrsta. Bosna i Hercegovina je pretežno planinska zemlja, pa i njena fauna ima pretežno planinski karakter. Brdsko-planinski reljef BiH ima svoju faunu koja se ogleda u prisustvu specifičnih vrsta, populacija i zajednica. Od sjevera ka jugu fauna sve više poprma, prvo brdski, a zatim i planinski karakter. U ovom prostoru fauna je izrazito bogata i raznovrsna. Prisutne su životinjske vrste iz alpskih, srednjeevropskih, evroazijskih predjela te iz jugoistočne Evrope, uz prisustvo velikog broja endema. Endemske vrste su: slijepo kuće, sniježne voluharice, igmanske voluharice, reliktno voluharice te rovcice. U ovom prostoru obitavaju: divokoza, medvjed, kao i endemične rase kune – Mortes foina bosniaca. Od ptica žive: veliki tetrijeb, tetrijeb ruževac, lešinar, sova, a potpuno je nestao orao bradan – Gypaetus barbatus. Od vodozemaca rijetka vrsta alpskog daždevnjaka, a od zmija crna šarka. Veoma je veliki broj insekata od kojih su mnogi endemični. Na sjeveru Bosne u uskom pojasu ravnice, koja predstavlja rub panonske nizije, žive brojne barske i ravničarske životinje. Fauna Bosanske Ovdje egzistiraju: voluharica, vrana gaćac, kašikara, čigra bjelobrada; žabe – crveni mukač i zelena žaba. Dnevni leptiri: Leptida morsei i Neptis suppho, skakavci: Akrida hungarica i Tetrax meridionalis.

Uslovljenost suživota čovjeka i životinje najprije je poznata lovcu, kao i to da je zaštita prirode, odnosno očuvanje staništa životinja, ključno u njihovoj zaštiti. Kroz Zakonom obavezujuće aktivnosti zaštite, prihrane, uzgajanje i oplemenjivanje određene vrste i kroz selekciju i uzgojni odstrjel nerazvijenih i bolesnih jedinki lovci ublažavaju uticaj promjena koje su dovele do narušavanja biološke raznovrsnosti. Kroz visoku ekološku svijest i iskustva lovaca nastaju nove ideje o mogućnostima podizanja svijesti ljudi o potrebama i dobrobiti životinja kao osjećajnih bića i promoviranja odgovornog odnosa prema njima.

Neke aktivnosti Lovackog društva „Spreča“ Kalesija

U lovište pušteno 900 fazana

U izvršena raspodjela fazana po sekcijama i puštanje u lovište. Pušteno je 800 komada u lovišta Društva, vodeći računa o staništima koja odgovaraju za ovu vrstu divljači i mjestima gdje ima dovoljno pitke vode potrebne za divljač. Ostatak fazana je pušten u rezervat Društva. Na ovaj način je u cijelosti ispoštovan plan unosa žive divljači u lovišta. Nakon puštanja, organizovano je čuvanje fazana 10-tak dana.

Salimov prvi odstrjel

Desetak godina Abduselam Mustafić, poznatiji kao Salim, uživao je u prirodi i druženju, ali mu nije bio prioritet da izlovljava divljač. Volio je lovačka sijela i akcije na zaštitu divljači, ali, nakon toliko godina, riješio je da okuša sreću u lovu na srndaća. Sredinom jula, zajedno sa ostalim lovcima Grupe „Panjevi“, izašao je u izviđanje u lovište Kostića Gaj. Na večernjoj čeki je locirao srndaća vilaša. Poslije konsultacija sa starijim lovcima konstatovano je da se radi o primjerku opasnom po druge jedinke, te bi bilo dobro „izvaditi“ ga iz lovišta. Narednog jutra Salim je izašao na istu čeku, ali sada s jasnom namjerom da odstrijeli ovog srndaća. Samo nakon nekoliko minuta na čeki vilaš se pojavi na proplanku. Osmatra i trese se Salim od uzbuđenja! Sačekao još nekoliko minuta da se smiri da bi bio precizan a srndać se šepuri pred uzdrhtalim Salimom. Nikako da povuče obarač. Onda čudo. Kada se srndać počeo povlačiti prema šumi kod Salima nestade treme, primače pušku obrazu, nanišani i opali. Odjeknu pucanj, srndać napravi još nekoliko koraka i pade. Salimu je trebalo nekoliko minuta da se pribere jer nije vjerovao da je pogodio i tako odstrijelio svog prvog srndaća. Nakon objave odstrjela i povlačenja lovaca sa čeka počeo veselje kod lovačke kuće „Bukovica“. Presretni Salim po nekoliko puta ponavlja doživljaj, a nakon čestitanja uslijedi zakuska do popodneva.

Odstrijelio kapitalca

Izet Mehmedović, član LD „Spreča“ Kalesija - LS „Memići“ od davne 1987. godine, učio je od najstarijih uzornih lovaca sa kojima je lovio i tako stasao u vrsnog i odgovornog člana Društva. U dugoj lovačkoj karijeri imao je dosta uspješnih odstrjela svake vrste divljači. Odsreljivao je Izet lisice, zečeve, fazane, divlje svinje, srndaće... i nekoliko puta ulovio izuzetno kvalitetne primjerke. Početkom avgusta je izašao sa Grupom u lov u lovište Sprečko polje osjećajući da tu „mora“ izaći kapitalni primjerak. Tako se i desilo. Nakon izvjesnog vremena na pažljivo odabranoj čeki pojavio se kapitalac. Izo se nije zbnurio. Dobro je osmotrio, uzeo karabin, nanišanio i opalio. Iskusan oko nije izdalo Izu. Prask puške odjeknu Sprečkim poljem, a kapitalac nije ni mrdnuo. Objavljen je odstrjel i završetak lova. Dođe kolege lovci da vide Izetov ulov pa nasdada čestitanje i veselje. Uzbuđen zbog odstrjela kapitalca, Izet se zahvaljivao i svima poželio da odstrijele kapitalan primjerak srndaća.

Vikendicu ustupio lovcima

Često pravi zaljubljenici prirode i lova ustupaju vlastitu imovinu na korištenje LD „Spreča“ Kalesija kako bi se unaprijedilo lovstvo Društva. Jedan od njih je i Fahrudin Bajrić zv. Fudo, član LS „Tojšići“. Aktivan lovac od 1990. godine, vrši dužnost grupovođe na visoku divljač, zamjenika predsjednika Sekcije „Tojšići“ i člana Nadzornog odbora Društva. U svojoj parceli, zvanog Brdo, Fudo je izgradio vikendicu, a kako se nalazi u srcu lovišta nesebično ju je ustupio na korištenje lovcima matične Sekcije sa svom neophodnom infrastrukturom i namještajem.

Lokacija na kojoj je izgrađena ova sada lovačka kuća nalazi se iznad naselja Čive, a položaj dominira okolinom. Vidik doseže do Živinica, Tupkovića, Raševa, Miljanovaca, Hrasna i šire.

U njenu izgradnju Fudo je uložio znatna vlastita sredstva, a kako kaže ni od koga ne traži ništa, uz uslov i cilj da pridonese sluzi među lovcima i da se iskreno radi na zaštiti divljači i unaprijeđenju lovstva. U dogledno vrijeme namjerava proširiti vikendicu-lovačku kuću na radost istinskih lovaca.

Ahmet Beširović
sekretar LD „Spreča“ Kalesija

Neke aktivnosti Lovackog društva „Zelemboj“ Banovići

Novo rukovodstvo

Na vanrednoj Skupštini LD „Zelemboj“ Banovići usvojene su izmjene i dopune Statuta Društva i izglasano je nepovjerenje dosadašnjem predsjedniku. Ubjedljiva većina članova Skupštine i Nadzorni odbor imali su zamjerke na rad u smislu samovolje i neodgovornosti dosadašnjeg predsjednika pa je za novog predsjednika izabran Idrizović Mirzet (na fotografiji), dosadašnji glavni lovovođa. Prihvaćena je ostavka dosadašnjeg zamjenika predsjednika Gutić Muhameda, a na njegovo mjesto je izabran Ikanović Džemo. Za novog glavnog lovovođu je izabran Abdulahović Damir.

Zajednički lov

Sekcije „Grivice-Bučik“, „Grad“, „Banovići Selo“ i „Brezovača“ su organizovali i uspješno obavili zajednički lov na srndaća na terenu Velika Ribnica – Razvalski jelik. Grupovođe su na čeke rasporedili preko 50 lovaca, a srndaća je odstrijelio Mujkić Nevres iz LS „Grivice-Bučik“. Nevresu je ova godina veoma uspješna jer je imao sreće i u lovu na divlje svinje. Odstrijeljeni srndać ima veoma dobro rogovlje s iskrama i ružama tako će vjerovatno biti visoko ocijenjen. Lovci su imali pravo na veći odstrjel ali su prekinuli lov i druženje nastavili na zbornom mjestu uz srneći gulaš, dosjetke i lovačke priče.

Automatske hranilice

Društvo je kupilo, dovezlo i montiralo tri nove automatske hranilice za visoku divljač. Postavljene su u tri revira, u lovišta sekcija „Banovići Selo“, „Seona“, „Grad“ i „Repnik“. Njihova vrijednost je preko 1.200 KM, a kupljene su od „Tetrijev“ d.o.o. Srebrenik. Proizvođači hranilica su izvršili prezentaciju

njihovog postavljanja na platou ispred novog Lovackog doma gdje se okupilo više zainteresovanih lovaca. Nove hranilice će se redovno puniti kukuruzom i pratiti njihov efekt ishrane i jačanja fonda plemenite divljači. U dogledno vrijeme Društvo planira da nabavi još tri takve hranilice.

Smotra lovačkih pasa

Ispred platoa Lovackog doma na Marinom brdu održana je kinološka smotra lovačkih pasa kojoj je prisustvovalo preko 30 vlasnika pasa iz LD „Zelemboj“ Banovići. Sedam lovačkih

pasa s rodovnikom je ocijenjeno s odličan (5) dok je jedan bio vrlo dobar (4). Trinaest pasa je bilo bez bez rodovnika, a ocijenjeni su od dobar do vrlo dobar. Kinološki sudija Delić Eldar je izuzetno korektno obavio posao uz stručnu pomoć Lamešić Mirka, predsjednik Savjeta za lovnu kinologiju SLD TK i predsjednika KK „Gonič“ Tuzla. Na fotografiji je Abdulahović Damir sa svojim lovačkim pomoćnicima, vlasnik posavca koji je pobjednik smotre lovačkih pasa.

Mujo Mehikić
sekretar LD „Zelemboj“ Banovići

Lovačko društvo „Tuzla“ Tuzla Srndać za početak lova

Za Grupu „Stari Hrast“ Lovačke sekcije Lipnica početak lova na srneću divljač je bio uspješan. Tokom lijepog dana i lijepog druženja odstrijeljen je srndać dobrim pogodkom Muamera Salamovića. Lijepo druženje je omogućilo gostoprimstvo kolega Delić Ibrahima i sina mu Eldaru, na imanju u rejonu Zeleni kamen na Majevidi. Na fotografiji su lovci Grupe: Halid Krdžalić, Ibrahim Delić, Vahidin Krdžalić, Jusuf Hamzić, Faik Kovačević, Memed Malkočević, Dževad Malkočević, Muamer Salamović, Senahid Kovačević, Husein Šeckanović, a fotografisao je Eldar Delić.

Husein Šeckanović

Lovačko društvo „Tuzla“ Tuzla Grupa meraklija

Grupa meraklija sastavljena od lovaca iz više sekcija LD „Tuzla“ (Šabanović Ibrahim, Gajić Milorad, Fejzić Sulejman, Hajvaz Ekrem, Lučić Mijo, Marijanović Marijan, Matošević Tomislav, Stojak Marko, Fejzić Besim i Halilović Admir, kao i tri simpatizera lova Hasanović Nedžad, Hadžimehmedović Nedim i Šehić Ahmet), krajem juna su imali uspješan lovni dan u lovištu Breške-Bakaluše kada je grupovođa Šabanović Ibrahim odstrijelio srndaća šesterca starog oko tri godine.

Ibrahim Šabanović

Lovačko društvo „Tuzla“ Tuzla Strijelac mladi lovac

Članovi Lovačke grupe „Dobrnja“, LS „Dobrnja-Mramor“, imali su uspješan početak lovne sezone, a sretan i spretan strijelac je bio mladi lovac Mirnes Sinanović, koji je u lovištu Čanići, na lokalitetu Babin greb, ulovio dobar primjerak srndaća. Inače, Mirnes potiče iz cijenjene lovačke porodice. Amir, Fazlaga, Fehmo, Asim, Alaga, Azem, Suad, Ibrahim, Husnija i Mirnes (čući na fotografiji), proslavili su ovaj odstrjel.

Husnija Kišić

Lovačko društvo „Tuzla“ Tuzla Fazani u Polja

Aziz, Milenko, Božo, Asim i Husnija, članovi Lovačke sekcije „Dobrnja-Mramor“, izveli su akciju puštanja fazana u lovište, na terenu Polja kod Lipnice. Tome je prethodilo uspješno čišćenje terena od raznih štetočina kako bi se stvorili bezbjedni uslovi i mir u staništu.

Husnija Kišić

Neke aktivnosti Lovачkog društva „Tuzla“ Tuzla

Piše: Selver Pirić

Lovački susreti „Stara Majevica“

Tradicionalno, u prvoj nedjelji juna LD „Tuzla“ organizuje lovačke susrete „Stara Majevica“, manifestaciju koja vuče korijene iz lovačke kotlićijade. U okviru ovogodišnjih lovačkih susreta održane su: lovačka kotlićijada, smotra lovnih pasa, sekcijско takmičenje u gađanju glinenih golubova, gađanje vazdušnom puškom (podmladak), sastanak sa predstavnicima susjednih lovačkih društava, dodjela zahvalnica predstavnicima lokalne zajednice i privrede koji su pomagali rad Društva.

U kotlićijadi se takmičilo svih 17 sekcija i nekoliko ekipa van konkurencije. Sudije na kotlićijadi su bili: Šljivić Mehmedalija, Terzić Salih i Požegić Mevludin (profesionalni kuhar), a poredak je: I LS „Solana“, II LS „Solina“, III LS „Simin Han“. Van konkurencije najbolji gulaš je napravila ekipa MUP TK, sastavljena uglavnom od naših lovaca.

Kotlićijada

Revija i izložba lovnih pasa

Sudije na smotri lovnih pasa su bili Lamešić Mirko, Delić Eldar, Marić Dragan i Nikić Anto. Učestvovala su 62 lovna psa, a poredak je: I Bosanski oštrodlaki gonič vl. Ikinčić Izet (LS „G. Tuzla“), II Istarski oštrodlaki gonič vl. Lamešić Vedran (LS „Lipnica“ i III Posavski gonič vl. Malkočević Džemal (LS „Lipnica“).

Gađanje glinenih golubova

Sudije na sekcijском takmičenju u gađanju glinenih golubova su bili: Dedić Muhamed, Kaldrmdžić Jozo i Kovačević Nikola. Poredak ekipa u sekcijском takmičenju: I LS „Simin Han“, II LS „Dokanj“, III LS „Husino-Kiseljak“. Pojedinačno, tri najuspješnija takmičara su: Kovačević Igor, Dedić Muhamed i Meh Zoran.

Takođe je održano i takmičenje podmladka u gađanju vazdušnom puškom, koje svake godine okuplja sve veći broj učesnika, a ovogodišnji poredak je: I Sinanović Selmir, II Lukić Dario i III Lamešić Vedran. Učestvovalo 25 dječaka, a sudio je Omerašević Mevzudin.

Gađanje vazdušnom puškom

Na sastanku sa susjednim lovačkim društvima iz Lopara, Čelića i Srebrenika, koja gazduju terenom Majevice, zaključeno je da se fond crne divljači značajno popravlja, da ovakav način gazdovanja daje dobre rezultate te da se naredni sastanak održi u Srebreniku kojom prilikom će se dogovoriti zajednički termini lova na divlju svinju.

Tuzla, Lopare, Čelić i Srebrenik

Priznanja

Predsjednik LD „Tuzla“, Zvonko Gusković, uručio je zahvalnice svima koji su u protekloj godini svojim aktivnostima pomogli rad Društva. Priznanja su dobili: Grad Tuzla (Gradsko vijeće, Civilna zaštita), Policijska stanica Istok, Rudnik soli, „Menprom“ i „Cestotehnik“.

Manifestaciju je finansiralo LD „Tuzla“. Za sve takmičare su obezbijedene prigodne majice a za pobjednike diplome, medalje i pehari. Bilo je oko 450 lovaca i gostiju, a svi su imali priliku da degustiraju lovački grah kojeg je pripremao Duranović Ekrem.

Međunarodni dani Srebrenice

LD „Tuzla“ je predstavljalo Grad Tuzlu na junskim međunarodnim danima Srebrenice. U konkurenciji ekipa iz BiH, Hrvatske i Srbije, naši lovci su zauzeli prvo mjesto u gađanju pokretnih letećih meta, a treći su bili u spravljanju lovačkog kotlića. U pojedinačnoj konkurenciji u gađanju pokretnih letećih meta, Kovačević Toni i Kaldrmdžić Antonio, lovci LD „Tuzla“, zauzeli su prva dva mjesta dok je treći bio Muratović Hakija, lovac LD „Vjetrenik“ Šibošnica. Na prvoj fotografiji (sa lijeva na desno) su: Kovačević Nikola, Kaldrmdžić Jozo i Antonio, Kovačević Igor, Duraković Čamil (načelnik Općine Srebrenica), Kovačević Toni i Ademović Enes. Na drugoj fotografiji je pobjednička ekipa LD „Tuzla“ u gađanju pokretnih letećih meta (sa lijeva na desno): Kovačević Toni i Igor i Kaldrmdžić Antonio.

Nova nadstrešnica

Kako LS „Šiški Brod“ gazduje velikim lovnim područjem pojavio se problem smještaja većeg broja lovaca koji borave u prirodi pa je LD „Tuzla“ značajnim novčanim sredstvima pomoglo realizaciju projekta izgradnje nadstrešnice u srcu lovišta, u prelijepom prirodnom ambijentu na putu Plane-Ljepunice, u blizini kapele u Divkovićima po kojoj je poznat i širi lokalitet, a na zemljištu koje je pokojni Ilija Divković poklonio lovcima Šićkog Broda. Nadstrešnicu su izgradili vrijedni lovci Sekcije, a mogu je koristiti svi koji su zaljubljenici boravka u prirodi.

Puštena 34 zeca

Poslednjih nekoliko godina LD „Tuzla“ veliku pažnju posvećuje povećanju broja divljači u lovištu, a posebno začeva. S obzirom da je zec Odlukom Skupštine Društva i ovu godinu stavljen pod privremenu zaštitu od lova, nastavilo se s produktivnim aktivnostima puštanjanja u prirodu divljeg zeca iz vještačkog uzgoja. Krajem jula su puštena 34 zeca, ravnomjerno raspoređena u svih 17 sekcija, na one terene koji su pogodni za opstanak zečije divljači. Unosu zečeva je prethodilo čišćenje terena od predatora i štetočina a potom i čuvanje divljači. Izvještaji lovaca iz proteklog lova na srndaća ukazuju da je došlo do znatnog povećanja broja zečeva tako da će ove godine biti izvršen još jedan unos zeca neposredno pred početak lovne sezone na sitnu divljač.

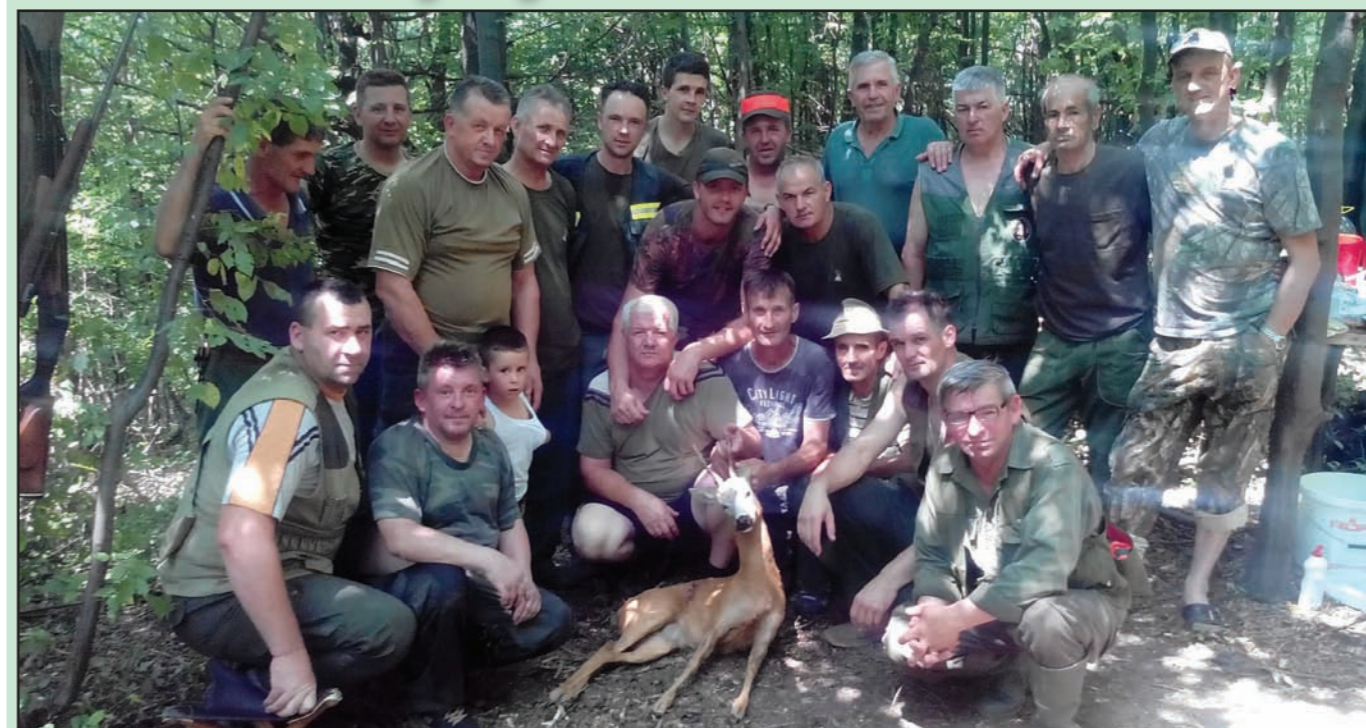
Humani uzgajivač lovac

Kroz bogat lovački staž lovac Pirić Hazim je postao prepoznatljiv po svojoj ljubavi prema prirodi i fazanskoj divljači. Fazane uzgaja još od prvih lovačkih dana, a taj hobi nije prekidao čak ni u posljednjem odbrambenooslobodilačkom ratu. Fazane koje uzgoji Hazim pušta bez ikakve naknade u lovišta LD „Tuzla“ pa je tako donirao preko 1500 jedinki. Kao omiljen lovac i prijatelj već četvrti puta je biran za predsjednika LS „Tušanj“. Kolege ističu da je prvi i u akcijama na zaštiti divljači od predatora. Za zasluge na unaprjeđenju lovstva odlikovan ja srebrnom značkom, a dobitnik je i brojnih zahvalnica i diploma. Tuzlaci ga poznaju i kao vrsnog pčelara, za čije je proizvode dobio brojna domaća i međunarodna priznanja za kvalitet.

8. Lovac Septembar 2015

Lovačko društvo „Majevica“ Srebrenik Na zelenoj Majevici i uz crveni meteoalarm

Julska vrelina ni temperatura od +41 nisu spriječile lovce sekcija „Duboki Potok“ i „Crveno Brdo“ da ne uživaju u druženju na Majevici. Pri tome su uspjeli uloviti i srndaća na lokalitetu Utrna, a strijelac je bio Mrkaljević Mahmut.

Admir Osmić

Lovačko društvo „Svatovac“ Lukavac Miko ulovio mačka

Milenko Tripunović, poznat i kao Miko, iskusan lovac Lovačke sekcije „Tumare“, uspio je odstrijeliti krupnog divljeg mačka koji je pravio štetu u ozrenskom lovištu ali i obližnjim domaćinstvima u naselju Tumare, D. Brijesnica, Stupari, Milino Selo, Mičijevići ...

M. I.

Lov plovki

Lov na plovke, naročito patke, smatra se težom vrstom lova sitne divljači. Uz brzinu leta, koja mnogim lovcima zadaje glavobolje, lov otežavaju i neudoban položaj lovca u zaklonu, bio on na zemlji ili u čamcu, teško određivanje približnih udaljenosti, nesigurna svjetlost zore ili sumraka te magla, kiša ili led a ponegdje i rojevi komaraca

Idealni životni prostori ptica plovki su obrasle i zarasle pliće vodene površine i dio kopna uz njih. To mogu biti močvare, bare, rukavci, lokve, rijeke, jezera, potoci, ribnjaci, ušća rijeka i zarasle morske obale. Najviše im pogoduju staništa obrasla močvarnim raslinjem-šašem, trskom i vodenim travama. Veoma bitni uslovi za život plovki su: raznolikost staništa, čistoća (nezagađenost) vode, dovoljna količina hrane i mir u lovištu. Ove ptice, međutim, veoma dobro razlikuju uznemirivanje od ugroženosti te se lako privikavaju na čovjekovu blizinu i urbanu buku. Plovke su uglavnom aktivne 24 sata na dan. Svoju aktivnost započinju na vodi u ranim jutarnjim satima skupljajući hranu. Potom pronalaze neka mirnija mjesta na vodi, gdje se odmaraju, probavljaju hranu i dotjeruju svoje perje. Pred večer preljeću u potrazi za hranom, spuštajući se na kopno ili neke druge vodene površine. Takve letove lovci nazivaju jutarnjim ili večernjim preletom. Patke lete najčešće u jatima (osim za vrijeme gniježđenja, kad su u parovima), ali prije polijetanja najčešće odlete jedna ili dvije u izvidnicu. Tada je potrebno biti strpljiv i, dobro maskiran, čekati podizanje cijelog jata. Tek kada se one uvjere da na novom mjestu nema opasnosti, za njima dolijeće cijelo jato.

Patka gluhara

Zakon o lovstvu FBiH odobrava lov gusaka, pataka, liski, šljuka, naravno u skladu s odredbama o lovostaju i kalendarima

aktivnosti u lovištima. Kod nas se najčešće love: guska siva (Anser anser), guska lisasta (Anser albifrons), liska crna (Fulica atra), patka gluhara (Anas platyrhynchos), patka kašikara (Anas clypeata), patka lastarka (Anas acuta), patka kržulja-pupčanica (Anas crecca), patka kreketaljka (Anas strepera) i patka pupčanica (Anas querquedula). To su bile patke plivačice, a od pataka ronilica: patka glavata (Aythya ferina) i patka krunasta (Aythya fuligula). Od barskih šljuka lovi se još samo bekasina (Gallinago gallinago). Lov na ove brze ptice veoma je zanimljiv i nepredvidiv. Događa se da na jednom terenu lovci imaju odličan prelet i lijepo se napucaju, a već sljedeći izlazak na istom mjestu poslije nekoliko dana, naleti tek po koja divlja patka. Ali i to su čari lova, jer ni najiskusniji lovci ne znaju hoće li toga dana imati jedva po koju šansu ili će se dobro nauživati obarajući brze, nepredvidive mete. Iskusni lovci godinama love na istim mjestima i odlično znaju kad počinje prelet, odakle i koja vrsta ptica dolijeće. Najčešće na određenim mjestima lete samo patke gluhare uz pokoji kržu, a neka su lovna mjesta prepuna liski i gnjuraca koji se veoma teško podižu na letenje. Najbolje vrijeme za lov plovki iz lokalnih populacija jest početkom septembra. Već u drugoj polovici i na kraju septembra počinju migracije pataka u kojima se populacije svake vrste pomiču po ustaljenim ali kompliciranim selidbenim putevima koje biolozi i ornitolozi, bez obzira na intenzivno proučavanje, još uvijek nisu do kraja utvrdili. Naše lokalne divlje patke tada odlaze, a u naše krajeve dolaze druge, uglavnom sa sjevera ili istoka Evrope. To znači da će u lovištima stalno biti ove divljači u manje-više istom

Patka kržulja

broju, ali ako ćemo loviti mlade patke koje su se kod nas izglele, trebamo iskoristiti početak sezone.

Lov na ptice plovke, naročito patke, zbog njezinog brzog leta i neudobnosti položaja lovca, spada u težu vrstu lova sitne divljači. Među mnogim načinima lova na plovke, treba izdvojiti tri najčešća: lov gacanjem ili pretraživanjem, lov iz čamca i lov dočekom na kopnu ili u plovilu.

Lov gacanjem ili pretraživanjem teče tako što lovac pretražuje staništa pataka ili drugih ptica plovki gazeći po vodi dubokoj do koljena, ili uz pomoć ribarskih čizama i nešto dubljoj, i puca na ptice koje ispred njega polijeću. Početkom sezone patke obično puštaju

lovca posve blizu, tako da skoro uvijek polijeću u okviru najefikasnijeg dometa puške. Zbog toga je ovaj način lova najčešće uspješan, ali i od lovca zahtijeva navise tjelesnog napora. Ovakvim načinom lova uglavnom se mogu baviti mlađi lovci s dobrom kondicijom, a stariji se mogu postaviti na čeke u zasjedu na obali i pucati na ptice koje nalete iznad njih. Za ovakav lov je bitno pravilno se opremiti, jer od toga zavisi kako će se lovac prilikom lova osjećati. Kako se lovi u toplo doba godine, a uz to i tjelesno napreže, treba se obući što lakše i komotnije. Redenik za municiju stavlja se oko vrata, da ne bi došlo do kvašenja patrona a onda i štopanja puške i zatajenja hitaca.

Lov iz čamca. Prema međunarodnoj konvenciji koju je potpisala i SFRJ 1973. godine, i danas vrijedi pravilo za sve države nastale raspadom Jugoslavije– zabranjuje se lov ptica plovki koristeći motorne čamce. U ovaj se lov ide samo čamcima ili ladicama na vesla, tj. ručni pogon. U iznimnim slučajevima, čamac s motorom može se koristiti za prevoz do određenih mjesta za čekanje ili za sakupljanje odstrijeljenih ptica. To je dobra pomoć jer se događa da ponekad struja plijen odnese daleko niz vodu. Loveći iz čamca lovci (najbolje samo dvojica) podijele uloge: jedan sjedi s puškom „na gotovs“, a drugi je na krmi s veslom, ali i njemu puška treba biti pri ruci. On je zadužen da nečujno upravlja čamcem vozeći ga što bliže uz poplavljene vrbe gdje se skrivaju patke, liske i druge ptice plovke. One se skrivaju pojedinačno ili u manjim jatima i kad primijete čamac, naglo polijeću prema otvorenoj vodi. Ako čamac plovi tiho i blizu obale tako da ga ptice od granja ne mogu na vrijeme primijetiti, poletjet će blizu u okviru efikasnog dometa puške. Uspjeh ovoga lova zavisi i od vještine veslača. Prilikom pucanja mora se voditi računa o nestabilnosti čamca na vodi, i pritom poduzeti sve mjere opreza.

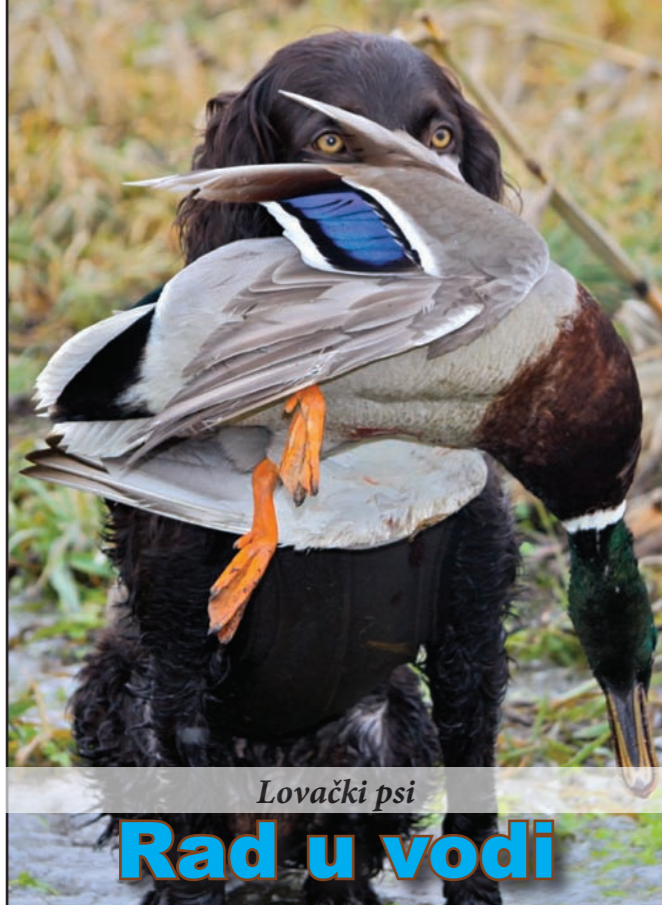
Lov čekanjem. Ako smo se odlučili za ovaj način lova ptica plovki, valja znati da je jedino dobar i kamufliran zaklon garancija uspjeha. Kad je u pitanju prelet onda možemo koristiti ivice trske ili druge visoke vegetacije. Ako je riječ o dočeku, prirodne je zaklone rijetko kad moguće upotrijebiti jer su mjesta na kojima se barske ptice zadržavaju i hrane obično na priličnoj udaljenosti od oboda pojasa trske ili drugoga karakterističnog prirodnog zaklona. Zato je na goloj površini najbolje iskopati rupu (ako to podloga dopušta) i zamaskirati je granjem i trskom koja se pobode oko čeke. Zaklon bi trebao biti što je moguće niži i dobro prostran kako ne bi sputavao lovca pri pucanju. Ovo je posebno bitno za prelet jer divljač može naići pod raznim uglovima. Zaklon treba pripremiti najbolje dan-dva uoči lova. Neki lovci koriste vještačke mamce – drvene ili plastične siluete ptica koje namjeravaju loviti. Pobodu ih grupno ili pojedinačno na mjestima hranidbe u blizini zaklona. Najbolji moment pucanja je trenutak neposrednog slijetanja, kad ptice maksimalno uspire let, a raširenih krila imaju najveću površinu

kao meta. Tokom „patkolova“ treba imati u vidu da divlja patka leti brzinom od 28 metara u sekundi, a to znači da lovac mora dobro procijeniti, odnosno uzeti u obzir pretjecanje da bi pogodio metu.

Psi pričari su obavezni pomoćnici u lovu na ptice plovke, naročito oni obučeni za donošenje (aportiranje) divljači iz vode. Kratkodlaki i oštrodlaki njemački ptičari kao stvoreni su za rad u vodi. Ovi psi su jake fizičke konstrukcije i veoma dobro podnose ekstremne uvjete lova u vodi i oko nje. Ponegdje se koriste engleski seteri i mali ali jako izdržljivi francuski ptičari, epanijel bretoni, a u posljednje vrijeme sve češće springer spanieli. Ulogu donosača (aportera) iz vode obavljaju i poznati labradori. Ovi psi uživaju gacajući kroz trstiku i barsko raslinje u potrazi za patkama. Znaju biti jako strpljivi čekajući s lovcem – u čamcu ili u nekom zaklonu na čeki – kad će dobiti zapovijed „aport“. Tada se munjevito bacaju u vodu u potrazi za odstrijeljenom ili ranjenom divljači. Teško odustaju i rijetko se vraćaju bez plijena, ako ga je lovac odstrijelio.

Puške i municija. Iako bi za različite načine lova trebalo koristiti puške s različitim čokovima, naši lovci nemaju mnogo izbora. Najveći postotak lovačkih pušaka čokiran je standardno, polu čok – puni čok, što je idealna kombinacija za lov na preletu, a za lov pretraživanjem (gacanjem) poželjnija je blaža čokiranost cijevi. Kako nemaju izbora, naši lovci taj problem rješavaju tako što puste da divljač malo odmakne i tada pucaju. Što se tiče pušaka, može se koristiti bilo koja sačmarica standardnih kalibara – 12, 16 ili 20, s tim što kalibar 12 ima prednost u pogledu količine sačme i efikasnog dometa. Municija za lov plovki na početku lovne sezone bi trebala biti sitnija i ne pretjerano jakog punjenja. Dosta lovaca, u početku sezone, veoma uspješno lovi divlje patke sportskim TRAP streljivom (standardna je kombinacija streljiva 2,5 i 3,0 mm s punjenjem od 28 i 34 grama). Za divlju gusku možemo primijeniti ista pravila, samo što oprupoću sačme povećamo za 1 mm. Razlog tome je da su ptice u ovo doba godine „mekane“ na ranu, što je posljedica rastresitog ljetnog perja i tanjeg sloja sala ispod kože nego što je to u zimskom razdoblju. Jače punjenje i krupnija sačma dolaze u obzir samo kad je hladno, kad puše hladan vjetar pa guske, patke ili liske lete na granici efikasnog dometa sačme. Tada koristimo nešto krupniju sačmu, tj. od 2,7 do 3,0 ili maksimalno do 3,5 mm, punjena s 36 grama. Prema Pravilniku o načinu upotrebe lovačkog oružja i naboja najmanji dopušteni promjer sačme za lov na divlje patke i crne liske je 3,0-4,0 mm, a najveća dopuštena daljina gađanja je 40 m. Prema istom Pravilniku najmanji dopušteni promjer sačme za lov na divlje guske je 3,0-4,5 mm, a najveća dopuštena daljina gađanja je 50 m.

Lovački psi

Rad u vodi

Svaki ptičar treba da je dobro izvježban za rad u vodi, bilo to ljeti ili zimi. Većina ptičara ima prirodenu sklonost za ulazak u vodu, ali ima ih koji imaju naslijeđenu ili stečenu antipatiju prema vodi. Sa prvima je lako raditi i postići odlične rezultate, dok je sa drugima to teže, ali i njih možemo za taj rad dobro izvježbati. Ptičar mora donijeti svu vodenu divljač iz plitke, duboke a i tekuće vode, ljeti i zimi, tražiti je po šaševima, na zapovijed divljač iz vode dizati, ranjenu hvatati i donositi. Pas koji to čini s osobitom radošću čak će i zaroniti za ranjenom patkom ili guskom.

Na rad u vodi, odnosno privikavanje na vodu možemo učiti štene u dobi od 3 do 4 mjeseca, i to tako da to ono uopće ne primijeti. To je potrebno zato da što je moguće prije ustanovimo kako se naše štene odnosi prema vodi. Ako to odlažemo, a štene ne voli vodu, bit će nam kasnije privikavanje znatno teže. Štene povedemo na šetnju gdje ima raznih plićaka. Ako toga u blizini našeg prebivališta nema, čekamo prvi pljusak ili obilnu kišu, koji su stvorili obilje lokvica i lokava. U gumenim čizmama prelazimo sa nevezanim psom preko tih plićaka kao da idemo po suhom. Na psa se ne obaziremo, barem on treba da ima dojam da se ne obaziremo. Ne postajkujemo, ne zovemo ga, a niti se okrećemo tako da bi to on primijetio. Onaj koji voli vodu ići će sa nama bez ustručavanja, dok će onaj koji te sklonosti nema zaostati, možda i cviljeti te pokušati zaobići vodu. No ako vidi da to nije moguće, a mi smo mu već odmakli s očiju, smoći će odvažnost i zagaziti te preći plićak. To često ponavljamo i pas će se priviknuti na prelazanje plićaka. Te vježbe ne radimo zimi, nego samo u godišnja doba kada je voda mlaka. Početne vježbe pravimo samo u plitkoj vodi.

Kada je pas priviknut na prelaze preko plitke vode, vježbamo ga da ulazi u vodu koja mu doseže do trbuha, i to ne odmah kod obale, nego ondje gdje iz plitke prelazi postupno u takvu dubinu. Vrlo je dobro povesti psa sa sobom na kupanje. Budući da smo i sami u kupaći prikladno odjeveni, lako nam je prelaziti po vodi razne dubine i tako davati psu pobudu da nas slijedi. Svaki pas zna plivati od rođenja pa se ne trebamo bojati da će se možda utopiti. Ako imamo u blizini drugoga psa, sa kojim je

naš prijatelj, a koji ide rado u vodu, možemo se odlično njime poslužiti. U igri sa njim i naš pas će zaći u vodu i priviknuti se na nju. U ljetnoj vrućini pas će brzo uvidjeti da ulazak u vodu nije ništa neprijatno negovrlo ugodno, jer voda hladi i osvježava. Najveću grešku čine oni koji psa šibom prisiljavaju da ulazi u vodu i oni koji ga u vodu bacaju. Psi sa kojima se tako postupa još više zamrže vodu, pa kada vide da vodič s njima dolazi k vodi, ostanu stajati daleko nazad, neće se približiti, jer slute da ih opet čeka strašan događaj bacanja u vodu. Takvim postupcima smo povećali antipatiju psa prema vodi, pa će i iskusan vodič trebati duže vremena da takvog psa popravi.

Za prelaz preko širokih voda upotrebimo čamac. Sjednemo u njega, dok smo psa ostavili na obali sa zapovijedi „čekaj“. Kada smo se otisnuli, zapovijedimo mu „ustani“, »dodi«, dok mi nastavimo veslati prema drugoj obali. Pas će nas plivajući slijediti i tako se naučiti na plivanje na duže pruge, što je neophodno u pravom lovu. Ima pasa koji izvanredno rado ulaze u vodu, pa i takvih koji skaču u vodu sa strme obale visoke 2-3 metra. To čine većinom oštrodlaki psi. Iako je to znak osobite volje za rad u vodi, moramo biti na oprezu da nam takav pas sa te visine ne skoči u plićak ili makar u duboku vodu, gdje se nalaze zabijeni kolčići, stijenje i sl., jer bi se mogao povrijediti, pa čak i ubiti.

Dok smo psa naučili da dobro donosi razne predmete na suhom, naučimo ga da nam ih donosi iz vode. Kada donosi na suhom sigurno i dobro, počnimo ga učiti donošenje iz vode. Uzmemo goluba ili komad drveta i bacimo ga 2-3 m daleko u vodu. Pas mora sjediti i čekati našu zapovijed da donese predmet. On će zaplivati i predmet donijeti iz vode. Mnogi će se otresti čim je izašao i tada ispustiti predmet iz gubice. Neki će doći do nas bez predmeta koji je donio iz vode. Oboje je nepravilno. Ako je pas, naprimjer, u lovu donio iz vode ranjenu patku, a prilikom otresanja ispustio je iz gubice, ona će strjelovitom brzinom natrag u vodu, zaronit će i često za nas biti izgubljena.

Da nam se to ne dogodi, moramo naučiti psa da se ne otrese prije nego što nam je divljač predao, i to ovako: kada pas s predmetom u gubici izlazi iz vode, uđemo s gumenim čizmama pred njega u vodu i prihvatimo ga za ovratnik. Kad je htio da se strese, ne dopustimo mu, nego ga uz zapovijed „drži“ vodimo dalje od vode i zapovijedimo mu „sjedni“. Pas dok sjedi ne može se otresti. Nakon nekog vremena pružimo ruku pod njegovu gubicu i zapovijedimo mu „pusti“. Kada je predmet ispustio, udaljimo se od psa nekoliko koraka, zapovijedimo mu „ustani“. Kada je ustao, otrest će se. Na taj način pas pravilno predaje predmete donesene iz vode, a otresanjem nas neće poprskati jer smo od njega udaljeni nekoliko koraka.

Pas treba da ide na zapovijed i preko vode. To vježbamo najprije u užim vodama, pa onda prelazimo na šire. Bacanjem ubijene patke ili drugoga pogodnog predmeta preko vode, uz zapovijed „donesi“ ili „aport“, pas će se brzo priviknuti i da prelazi preko vode. Tko lovi zimi patke, a pas mu ih donosi, mora paziti na ovo: kada je pas izašao iz hladne vode, a vani možda puše sjeverni vjetar, treba da ga istrljamo suhom krpom, a nakon toga pustimo da se istrči i tako ugrije. S mokrim psom ne smijemo čekati na večernji prelet pataka. Takođe ga ne smijemo slati pri preletu po pojedinu patku, a onda ga pustiti da mokr sjedi mirno i čeka na daljnji prelet. Tako pas može teško oboljeti. Kada je prelet gotov, pas treba da donese sve patke. Tada ga istrljamo suhom krpom, pustimo ga da se istrči i idemo kući. Kada smo došli kući, zadržimo psa tako dugo u sobi ili kuhinji dok se sasvim ne osuši, a tek onda ga odvedemo u njegovu kućicu, ako u njoj spava. Tako ćemo sačuvati zdravlje

našem psu, kao i veselje prema radu u vodi. Ukoliko smo nabavili odraslog psa koji je bacanjem u vodu već iskvaren, on neće k vodi ni blizu. Ako smo ga pokušali priučiti na ulazanje u vodu u plićaku, kako to radimo sa štenetom, a on ode radije kući, pokušajmo sljedeće:

Privežemo psa na povodnik i pođemo sa njim do vode. On će se sigurno otimati, ako ima već loše iskustvo, tj. ako je već bacan u vodu. Umirujemo ga, bodrimo i kada smo stigli do vode, šćemo uz njezinu obalu. Ponavljanjem te vježbe postigli smo da se pas prestane bojati doći do vode. I to je već napredak. Ako je ljeto, izaberemo pogodno mjesto za kupanje, negdje u plićaku uz obalu i pođemo se kupati. Psa uzmemo sobom. Najbolje je da pronađemo mjesto gdje ćemo biti sami, jer bi nam ostali kupaći, makar željeli da nam pomognu, mogli više štetiti nego pomoći. Uđemo u vodu, a na psa se ne obaziremo, kao da ga i nema. Nakon nekog vremena počnemo se udaljavati od njega, a zatim pređemo na drugu stranu (suprotnu obalu). Možemo se i zadržati, odnosno sakriti, ali tako da mi psa vidimo, a on nas ne vidi. Mnogi će se pas na taj način priučiti ulaziti u vodu. Ako je pri tome hvaljen i nagrađen, a voda je ugodna za kupanje, potpuno će izgubiti strah od vode i u nju će ulaziti kao svaki drugi pas. Može nam se dogoditi da će pas čim nas je izgubio iz vida a u vodu neće, okrenuti i potrčati prema kući. Smjesta ustanemo, pokažemo mu se, zaustavimo ga i dođemo ka njemu. Nikakvu kaznu ne smijemo upotrijebiti, jer bi ona vježbu otežala.

Ako nikako nismo uspjeli psa naučiti da uđe u vodu, kao posljednje pokušajmo sljedeće:

Pronađemo vodu nekoliko metara široku. Poželjno je da je na jednoj strani stablo (može biti veće, odnosno krupnije, ili tanje). Na to stablo privežemo željezni prsten, dovoljno širok (promjer oko 5 cm). Kroz njega provučemo čvrsti konopac, kojeg s oba kraja prebacimo na suprotnu stranu vode (prethodno smo ih privezali za kakav pogodan prut da nam ne padnu u vodu). Zatim pođemo na mjesto gdje smo bacili konopac i oba kraja zavežemo. Na taj smo način dobili uzicu koja nije nigdje prekinuta, a možemo je privlačiti kroz prsten na suprotnoj strani vode kako god želimo. Na taj konopac pričvrstimo psa na kratki povodnik. Time smo postigli to da možemo povlačiti psa na drugu stranu obale, do pričvršćenog prstena i natrag.

Sa psom dođemo do ivice obale i zapovijedimo mu „unutra“, pošto smo ga prije bodrenjem doveli u dobro raspoloženje. Istodobno povlačimo gornji dio konopca k sebi, tako da donji dio povlači psa u vodu. On će se otimati, upirati prednjim nogama, da spriječi prisilni ulazak u vodu, ali popuštanja nema. Mi ga bodrimo, ali povlačimo u vodu. Kada je pas u vodi, on želi natrag do nas, ali kako mu to nije moguće, hoće što prije da dopliva do suprotne obale. To mu nećemo dopustiti i, kada je dopliva do polovice vode, zapovijedimo mu „dodi“ i povlačenjem drugog dijela uzice vučemo ga ka sebi. Kada

je došao, zapovijedimo mu da sjedne, hvalimo ga, damo mu dobar zalogaj i tek nakon tog zapovijedimo mu «ustani» da se otrese. Držimo ga još uvijek, odnosno cijelo vrijeme vježbanja, na povodniku, jer bi u protivnom mogao pobjeći. Ako smo odabrali za tu vježbu vruć ljetni dan, a to je vrlo važno, psu neće biti voda neugodna, i brže ćemo doći do cilja, pogotovu ako smo psu obilnom hranom dali do znanja da je tim svojim ulaskom u vodu učinio nama veliko zadovoljstvo. Pri daljnjem vježbanju pustimo psa, odnosno prisilimo ga da dopliva do suprotne obale. Odmah ga pozovemo s »dodi« i povlačimo ka sebi. Zatim, kada je to dobro uvježbano, nastavljamo sa zapovijedima kojima ga učimo da u vodi radi ono što mi želimo. Kada dolazi, odnosno pliva ka nama, zapovijedimo mu dalje i povlačimo uzicu. Na taj se način pas nauči izvršavati zapovijed i u vodi, a to je potrebno za praktičan lov u močvarnim terenima.

Pri toj vježbi, koja ne treba trajati duže od pola sata, ne smijemo upotrijebiti protiv psa nikakve grubosti, jer na taj način upropštavamo uspjeh. Sam ulazak u vodu njemu je neprijatan; ako toj neprijatnosti dodamo još i kaznu, logično je da pas ne može to vježbanje zavoljeti i naučiti se ulasku u vodu.

Svaki ptičar mora ulaziti u vodu, jer je bez toga vrlo malo vrijedan. Gotovo u svim lovištima teku potočići, potoci i rijeke,

a nalaze se često manje ili veće bare. Odstrjelimo li patku ili nam fazan padne preko vode, kamo mi sami ne možemo, a pas neće, onda to i nije lov, a niti pas nije lovački pas. Prednost ove vježbe jest u tome što pas vidi da mi njime vladamo i u vodi i da zapovijedi nigdje ne može izbjeći. Ima, naime, pasa koji su na kopnu poslušni, ali kada uđu u vodu, rade što hoće. Oni steknu spoznaju da su u vodi izvan našeg domašaja, pa dopuste sebi mnogo veću slobodu nego što je imaju na kopnu.

U prelazu na ulazak u vodu bez naše prisile provučemo psu uzicu ispod ovratnika i vladamo se kao pri prethodnim vježbama, međutim, čim je ušao unutra, jedan kraj ispustimo pa je pas slobodan, a smatra da je vezan.

Tek kada je pas uvježban da sigurno ide u vodu i da i u njoj sluša naše zapovijedi, počnemo ga učiti da nam iz vode donosi. To je i cilj našeg vježbanja, jer mi nemamo ništa od toga da nam pas ide u vodu a iz vode ne donosi divljač.

Uzgoj fazana je oduvijek oduševljavao veliki broj ljudi. U prošlosti su to su bili plemići koji su si mogli priuštiti da imaju fazane, bilo zbog lova ili zbog zanimanja za egzotično. Često taj hobi može prerasti u velike fazanerije. Danas svatko tko ima malo veći vrt ili dio okućnice ima mogućnost da gaji ove prekrasne lovne i ukrasne ptice.

Preporuka

Prije nego što se odlučite za kupnju neke vrste, pobrinite se da saznati sve o njenim potrebama što se tiče osobitosti ishrane ili prostornim potrebama, a onda odlučite je li to možete i osigurati. Za držanje fazana trebate manje ili više prostranu volijeru. Za razliku od ostalih za tlo vezanih ptica kao pataka, gusaka ili ždralova, kojima je još kao pilićima kupiran vrh krila, te zbog toga nesposobnim za letenje, fazani su uvijek sposobni da lete, i ako volijera nije natkrivena te u slučaju da ih pustite slobodne, često se preplaše i lako odlete. Sljedeća važna stvar je spriječiti neželjene posjete raznih glodavaca koji se mogu brzo namnožiti ako je hrana stavljena na njima dostupna mjesta. Zbog toga trebate poduzeti oštre zahvate da miševi i štakori ne mogu prići hrani, a fazanima grabljivice, lasice, psi, lisice i kune. Držanje fazana je naporno ali je vrijedno svake potrošene sekunde i marke. Svi koji se bave uzgojem fazana već puno godina, slažu se da im njihovi fazani pružaju puno veselja i zadovoljstva. Ove prekrasne ptice dovesti do parenja, gledati ih kako rastu znači svake godine jedan novi izazov. Lovce najviše interesuje obični fazan (*Phasianus colchicus*). Ovaj fazan je najotporniji, ne zahtijeva mnogo pažnje i najlakše „podivljava“.

Nabavka fazana

Najbolje je kupiti ptice koje nisu u srodstvu, npr. fazan i fazanka od različitih roditelja, i to najbolje od iskusnog uzgajivača, jer je to garancija da ćete dobiti zdravu i čistokrvnu pticu. Treba obratiti pažnju na to kako su one držane i hranjene, i pokupiti vrijedne upute i savjete. Najbolje vrijeme za nabavku životinja je jesen, kada uzgajivači prodaju mlade, te godine uzgojene ptice, kada je ponuda najveća a cijena u pravilu najniža. Ponekad budu ponuđeni i uzgojni parovi ili garantirani uzgojni parovi, ali tu se mora biti oprezan, jer

pravi uzgajivač gotovo nikada ne prodaje svoje najbolje životinje. Također se treba držati podalje od takozvane „prodaje jaja“ fazana, kada baš ne poznajete osobu koja ih prodaje; ona su često neoplođena ili prestara. Jednodnevni pilići fazana u pravilu se ne prodaju.

Smještaj fazana

Najčešće se fazani drže u parovima, rjeđe kao trio (jedan fazan i dvije fazanke) jer se u istoj volijeri više fazana, a ponekad i fazanki, osobito za vrijeme parenja, najčešće ne podnosi. Veličina volijere je vrlo važna za uspješno držanje fazana. Za manje vrste kao zlatnog fazana minimalna veličina volijere za jedan par je 3 m x 2 m za ispušt, i sa zaštićenim prostorom u nastavku od 1 x 2 m. Pošto se skoro nikada ne drže u paru već u pravilu jedan mužjak sa dvije do tri ženke, minimum je onda i malo veći. Bar 4 x 3 m za ispušt. Veće vrste trebaju najmanje duplo toliko. Volijere trebaju biti visoke bar 2 m, tako da uzgajivač u njima može stajati za vrijeme hranjenja i čišćenja. Postrane zidove treba prekriti galvaniziranom žicom, s promjerom oka najviše 2,5 cm, s ciljem da vrapce zadrži izvan volijere. Da se obeshrabre štakori i ostali nepoželjni uljezi od ulaska u volijeru treba ukopati žicu bar 15 cm duboko te onda još pod pravim uglom izvući rub žice prema van za još bar 30 cm. Ako se grade volijere jedna uz drugu u nastavcima, treba na donji dio zidova postaviti oko pola metra visoku neprozirnu pregradu kako se fazani međusobno ne bi vidjeli, te da se ne plaše mačaka u prolazu. Za natkrivanje volijere zadovoljavaju UV-otporne plastične mreže promjera oka najviše 2,5 cm. Uputrebom mekane mreže izbjegavaju se ozljede glave, koje fazani najčešće zadobivaju kad se uplaše i polete uvis. Ali, takva mreža ne nudi zaštitu od lasica, štakora i kuna, stoga oprez. Nadstrešnica ili zaštitna kućica mora se izgraditi u nastavku otvorenog dijela volijere te mora biti suha i bez propuha, i mora biti što svjetlija (dozvoljavati ulazak što više sunčeve svjetlosti). Kako fazani traže za spavanje najviše položene prečke, u volijeri treba paziti da one postavljene na najviše mjesto budu u zaštitnoj kućici kako ne bi spavali vani u volijeri. Prečke su obično promjera oko 5 cm. Pod volijere poslije kiše ne smije stvarati lokvice. Olakšano je uzgajivaču koji svoje volijere može izgraditi na prirodnom pjeskovitom tlu! Kod teških, nepropusnih zemljišta, može se postaviti sloj od bar 10 cm oštrog pijeska ili riječnog pijeska, i svakih par godina taj pijesak obnoviti. Za zazelenjivanje volijere prikladne su otporne biljke kao: male sorte bambusa, lovor, višnja, rododendron, zova ... O tome da li u volijeri možemo posaditi travu, ovisi najviše o njenoj veličini i vrsti fazana koju imamo. Paunasti fazani skoro uopće ne uništavaju travu, ostali mogu pokazivati individualne razlike. Ako u volijeri već postoji trava onda okolo uz rub volijere treba postaviti 30 cm široku i 5 cm duboku pjesčanu traku, da se ne stvara blato na rubovima volijere. Kod fazana koji jako kopaju tlo kao glanz i uhati fazani, travnata površina ima šanse za opstanak samo kod volijera većih od 100 m². Vrata na volijeri uvijek postavljamo uz uglove i to tako da se strana vrata koja se otvara nalazi bliže stranici koja sa stranicom na kojoj su vrata čini pravi ugao. Tako ćemo spriječiti fazane da ne izlete van.

Hranjenje fazana

Danas je općenito najrašireniji način hranjenja fazana putem peleta. Važno je da pelete ostanu uvijek suhe jer se vlažne pelete

brzo kvare. Neko hranu priprema sam kod kuće i to od mljevenih žitarica, ribljeg brašna, jaja, crva brašnjara, ličinaka mrava itd, što zahtjeva znanje i iskustvo. Za zimsku ishranu preporučuje se davati 50% kukuruza ili konoplje i 50% peleta za odrasle fazane u razdoblju mirovanja. Ovu ishranu treba početi mijenjati u februaru/martu u razdoblju nesenja. Uz osnovnu hranu koju obično čine pelete, zdravije je ponuditi voće i zelenilo svakakve vrste. S poslasticama moramo biti oprezni jer se fazani vrlo lako udebljaju. Najbolje i najsigurnije je fazane hraniti s izbalansiranom hranom po preporuci stručnjaka ili dobrog uzgajivača. U prirodi fazani trebaju puno više energije za trženje hrane i snalaženje u prirodi nego u svojim volijerama, a osim toga još i vrste koje su po prirodi mirnije kao tragopani i glanz fazani u uvjetima kakve im pruža volijera jako su skloni debljanju. Mogu i uginuti od posljedica preobilne ishrane i nedovoljnog kretanja. Svježa voda treba bito stalno dostupna, isto kao i kod visokih tako i kod temperatura ispod granice smrzavanja.

Uzgoj fazana

Fazani nesu drukčije nego domaće kokoši, samo u jednom kratkom vremenskom razdoblju od marta do maja. Da potaknemo ženke na nesenje dobro im je ponuditi improvizirana gnijezda postavljena iznad zemlje, izgrađena od jedne drvene kašete ili korpe 40 x 40 cm i 20 cm visoke, napunjena finom zemljom ili pijeskom i nešto slame ili hoblovine, ne sijena, postavljena na 1,5 m visine u izgrađenom zaklonu. Druge ženke više vole ili naprave same gnijezdo na podu ili iščepkaju plitku udubinu pod nekim grmom. Ženka u pravilu snese svaki drugi dan jedno jaje, nemojte ga micati već zabilježite na njemu datum kada je sneseno. Broj jaja u gnijezdu koja će biti snesena ovisi o vrsti i iznosi od dva jaja kod paunastih do 12-15, a u individualnim slučajevima i do 25 jaja kod većine vrsta. Jednom kad je nasad potpun, ženka počinje sa sjedenjem. Kada nije previše strašljiva i uznemirivana, ženka sjedi najčešće pouzdano. Teži je uzgoj podmladka, tada puno ženki kada vode piliće postaju nervozne i nemirne i takav pokušaj nerijetko završi s gubitkom pileta. U pravilu ženke svih vrsta fazana nesu jaja već sljedećeg proljeća, mužjaci su često već tada dovoljno odrasli da bi dobili piliće, ali nije uvijek tako. Stoga moramo paziti da fazana prebrzo ne proglasimo neplodnim jer kod nekih vrsta mužjaci kasnije sazrijevaju. Ako ženka odbija da sjedne na jaja ostaju nam dvije opcije. Sigurniji, ali za uzgajivače i najčešći je uzgoj s kvočkom patuljaste peradi, ili u inkubatoru. Kada imamo dostupne pouzdane kvočke, obično će se dobro brinuti i o jajima i o pilićima. Kod umjetnog uzgoja s inkubatorom, početnik se treba savjetovati sa iskusnijim uzgajivačem ili s proizvođačem inkubatora. Temperaturu u inkubatoru treba namjestiti na 37,4° do 37,7° C, i relativnu vlagu na 45-50%. Jaja se moraju najmanje dva puta na dan okrenuti za oko 180°. Dužina inkubacije jaja u nekih vrsta fazana: zlatni = 22, srebrni = 25-26, dijamantni = 22, crvena divlja kokoš = 19-21, bjelo i plavouhati = 24-28, glanz = 28 C, edwardov = 22, kraljevski = 25, sivi paunasti = 22 dana. Kada su jaja naključvana, sele se u volijeri što bi bilo idealno. Tamo je temperatura za stepen niža od one u inkubatoru, a ako ga nemamo piliće ležemo u inkubatoru gdje mogu biti i jaja koja su samo djelimično inkubirana. Treba, u pravilu, 12-24 sata dok pile ne otkloni „poklopac“ na tupom kraju jaja i izade van. Pile ostaje tada još 12-24 sata bez hrane u volijeri dok nije sasvim suh i ojačao, a onda se stavlja pod ultra-crvenu sijalicu i ponudi mu se voda i hrana. Možemo koristiti i električnu kvočku Pilići se ne smiju stavljeti sami već s drugima iste starosti, čak i različite starosti, ili s pilićima ukrasnih kokoši. Treba paziti jer su fazančići nekih vrsta dosta agresivni, kao npr. kraljevskog fazana, pa ih se ne preporučuje miješati s ostalim vrstama. Lampa ili umjetna kvočka se postavlja obično na 15 cm visine. Ako se pilići guraju pod lampu onda im je zima i treba pojačati grijanje ili spustiti lampu ili umjetnu kvočku, a ako se udaljavaju od nje i stoje uz rubove, treba je podići ili sniziti temperaturu. Danas isto i za piliće postoje gotove mješavine hrane u obliku malih peleta ili brašnastom obliku. Ovakve mješavine su jednostavnije i sigurnije za primjenu od pripremljenih mješavina koje se spominju u starijoj literaturi, a pogotovo to vrijedi

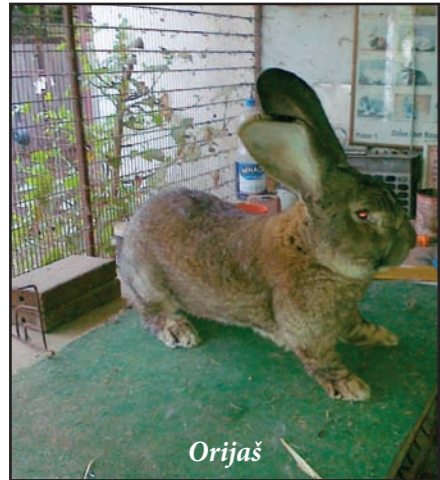
za početnike. Hrana se prvi dan posipa po podu, kasnije u plitku pliticu. Pojilice moraju biti toliko plitke da se pilići kojim slučajem u njima ne mogu utopiti. Važno je da se pored i ispod pojilice ne proljeva tekućina, jer zbog visoke temperature u toj zoni će brzo doći do razvoja plijesni i različitih uzročnika bolesti. Većinu pilića ne treba učiti da jedu. Samo pilići paunastih fazana kod prirodnog uzgoja uzimaju hranu iz kljuna odrasle ptice. Kod umjetnog uzgoja treba probati paunaste piliće staviti s pilićima drugih vrsta fazana iste starosti, od kojih nauče uzimati hranu s poda. Ponekad je dovoljno u prvim danima ponuditi hranu sa živim crvima brašnjarima i davati je pomoću pincete. Ponudimo i male komadiće salate i druge zelene hrane i voća. Za nekoliko dana pilići će početi da lete pa kutiju odozgo treba pokriti mrežom. Tada ih možemo preseliti u veći kavez ili volijeru u koju smjestimo i umjetnu kvočku ili infra-crvenu lampu. Nju svake tsedmice podižemo za oko 2,5 cm, a kada vidimo da počnu spavati vani, na prečkama, možemo potpuno ukloniti izvore topline. Nakon četiri sedmice starosti uzgajivač treba staviti malim fazanima zatvorene prstenove prema standardu za pojedine vrste fazana, što će dokazivati da su uzgojeni u zatočeništvu, a ne uzeti iz divljine. S oko šest sedmica starosti za lijepog vremena možemo pustiti mlade fazane na travnatu površinu, u vanjsku volijeru ili u prirodu gdje, naravno, treba pripremiti uvjete, očistiti od stetočina i ostalo da bi se obezbjedila reprodukcija, a time i uvjeti za uspješan lov. Isto tako, trebamo preći postepeno na peletiranu hranu za mlade fazane u dobi 4-6 sedmica, a još kasnije na peletiranu hranu za odrasle fazane, otprilike u dobi 8-9 sedmica. Mužjaci nekih vrsta će početi pokazivati svoje prvo pravo obojeno perje u dobi oko 24 sedmice. Negdje oko dva mjeseca treba se sve mlade fazane prstenovati s odgovarajućim graviranim zatvorenim prstenom. Čak i među vrstama fazana koje su lagane za uzgoj i imaju ih i početnici postoje vrste koje su u prirodi postale izuzetno rijetke i kod njih jedino prsten na nozi dokazuje da nisu uzete iz divljine. Ljudi širom svijeta zadnjih decenija uništavaju prirodna staništa u velikim razmjerima. Zbog toga su se mnoge vrste fazana danas našle na rubu izumiranja zbog čega svaki uzgajatelj divljih ptica preuzima na sebe veliku odgovornost za očuvanje vrsta i trebao bi uvijek težiti tome da mu uzgoj uvijek bude zdrav i u čistoj krvi.

Na fotografiji su fazani i kavezi Pirić Hazima, lovca koji bez prekida uzgaja fazane punih 35 godina lovačkog staža. Kao predsjednik Sekcije „Tušanj“ Hazim je svoj hobi prvenstveno posvetio za potrebe Lovачkog društva „Tuzla“, ali i svih drugih zainteresiranih članica SLD TK pa je tako donirao preko 1.500 jedinki fazanske divljači.

Uzgoj kunića kroz pasmine

Mnogi lovci se bave kuničarstvom, ali svatko tko se želi baviti uzgojem kunića treba razmisliti koji mu je krajnji cilj uzgoja jer na temelju toga treba izabrati pasminu kunića koju želi uzgajati. Postoje pasmine koje se uzgajaju radi mesa, krzna ili kombinacije mesa i krzna kao i uzgoj matičnih grla koja se izlažu na raznim izložbama. Izborom pasmine treba izradu ili kupnju kaveza prilagoditi izabranoj pasmini. Pasmine kunića su podijeljene prema težini, veličini i dužini dlake.

Orijaš

Velike pasmine su orijaš (sivo-smeđi, žuti, crni, plavi, bijeli), orijaški šarac (crno-bijeli, plavo-bijeli, žuto-bijeli) i ovnoliki kunić (sivo-smeđi, bijeli s plavim ili crvenim očima, žuti, tirinški, crni, crveni, plavi, havana i šarci u svim navedenim bojama s bijelim).

Srednje pasmine su majnsnerski ovnoliki, francuski srebrni, velika činčila, meklenburški kunić (crni i crveni), engleski ovnoliki, veliki srebrni (crni, plavi, žuti, sivosmeđi, havana), burgundski, bečki (plavi, bijeli, plavosmeđi, crni i smeđi), bijeli hotot, novozelandski (crveni i bijeli), veliki marder, kalifornijski, japanski, tirinški, veliki bijeloopaljeni (hrvatska pasmina), bijeloopaljeni, zecoliki (crveno-smeđi, bijeli s crvenim i plavim očima), satin (boja slonovače s crvenim i plavim očima, crni, plavi, havana, crveni, boja miša-feh, kalifornijska boja, zecolika boja, tirinška boja, činčila boja, sijamska boja, kastor boja, lux), aljaska i havana.

Perfleh

Ovnoliki mali

Male i patuljaste pasmine su mali šarac, separator, mali ovnoliki, mala činčila, deilenaar, marburger feh, saski zlatni, ren kunić, lux, perlfeh, mali srebrni (crni, plavi, žuti, sivo-smeđi, havana), engleski šarac, holandski, loh kunić, marder kunić, sijamski, crnoopaljeni, ruski, patuljasti ovnoliki, hermelin (s plavim i crvenim očima) patuljasto obojeni kunići (sivosmeđi, plavi, crni, havana boja, crveni, feh boja, separator

Angora

boja, činčila, perlfeh, srebrna, tirinška, marder, sijamska, bijeloopaljena, hotot, ruska holandska, japanska).

Kratkodlake pasmine su rex kunići (činčila boje, plavi, bijeli s crvenim i plavim očima, trobojni, dalmatiner, žuti, boje

kestena, crni, havana, plavo-smeđi, feh, lux, loh, marder, ruska) i patuljasti rex kunići.

Dugodlake pasmine su angora (bijela, plava), lisičasti kunić, (bijeli s crvenim i plavim očima, plavi), jamora i patuljasti lisičasti kunić (crni, plavi feh, činčila, žuti, srebrni).

Težina velikih pasmina se kreće od 5,5 kg nadalje, kod srednjih od 2,5 do 5,5 kg, kod malih i patuljastih od 0,5 do 2,5 kg, a kod dugodlakih i kratkodlakih (kunići za krzno) od 2,5 do 5 kg. Nakon odabira pasmine za uzgoj, treba i kavez prilagoditi pasmini.

Kavez za velike pasmine iznosi: 100-120 cm x 80-100 cm x 60-70 cm, za srednje iznosi 80 cm x 80 cm x 60 cm, a za male i patuljaste 60 cm x 80 cm x 50 cm.

Kod velikih pasmina treba voditi računa da je 2/3 poda izrađeno od tvrdog materijala (drvo), a 1/3 od žičane mreže ili drvenih letvica zbog lakšeg čišćenja kaveza. Kod srednjih i malih pasmina cijeli pod može biti od mrežaste žice.

Velike pasmine obavezno moraju imati prostirku od sijena ili slame jer u protivnom dobivaju žuljeve koji se teško liječe, ali su izlječivi.

Uzgajatelj kunića mora biti strpljiv u uzgoju i svakodnevno komunicirati sa kunićima.

Najlakše je uspostaviti vezu tokom hranjenja koje treba obavljati svakodnevno po mogućnosti u isto vrijeme. Uzgajatelj je prisutan kod parenja kunića i koćenja. Obavezna je kontrola legla. Pažljivim praćenjem upoznat će dobre i loše karakteristike pasmine. Temelj svakog uzgoja je nabavka kvalitetnih rasplodnih grla kod uzgajatelja koji se godinama bave uzgojem i imaju rezultate u uzgoju. Uzgajatelj ne treba da kupuje matična grla „na neviđeno“. Najsigurniji način je otići renomiranom uzgajatelju koji će ga upoznati s dobrim i lošim osobinama izabrane pasmine, uvjetima u kojima se uzgaja i savjetovati oko uzgoja.

Štetočina šakal sve brojniji

Šakal (Canis aureus), razred: Sisari (Mammalia), red: Mesožderi (Carnivora), porodica: psi (Canidae)

Za lovce je šakal (čagalj) kao korov za poljoprivrednike. Ako ga ne tamaniš on će potamaniti sve što stigne. Otkad se pojavio na našim prostorima sve je brojniji, uprkos organizovanim akcijama da se ne prenamnoži. I štete od njega su sve veće. Uspio je čak da potisne i oduvijek prisutnu štetočinu lisicu. Pogoduje mu i što vuk sve više uzmiče sa naših prostora. Masovnije širenja šakala je otpočelo devedesetih godina. Dokaz njihovog prisustva su bili sporadični odstrjeli, zatim i oglašavanje „čudne i rijetke zvijeri“. Sada je ova vrsta široko rasprostranjena u BiH. Šakal naseljava nadmorske visine do 500 m, a na planinskim predjelima se sreću samo sporadično pojedinačni primjerci. Izvrsno se snalazi u gustom rastinju. U miru žive s podivljanim domaćim psima i onda kada su zajedno u potrazi za hranom. Šakali žive u čoporima, ali njihovo socijalno ponašanje nije tako razvijeno kao kod vukova. Veliki čopori se okupljaju samo kod žderanja trupla neke velike životinje, što nema nikakve veze sa vučjim čoporom. Čopor ima svog predvodnika, ali je uobičajno da šakal živi samotnjačkim životom. Strogo je teritorijalna životinja. Obično okupira područje od oko 2-3 km². Međusobno komuniciraju prepoznatljivim, dugotrajnim zavijanjem. Mokraćom označavaju teritorij. Veoma je plašljiv i oprezan. Od svih iz porodice pasa, smatra se da šakal ima najrazvijenija čula sluha i mirisa. Postoji osam podvrsta šakala. Među njima postoje lako uočljive razlike, koje se kreću od boje i gustoće krzna pa do dužine i težine. Lovački trofeji čagalja su preparirano krzno i lobanja. Širenje šakala je jedna veoma brza i snažna ekspanzija. Razlozi uspješnog širenja šakala, koji je s granice biološkog minimuma nastanio znatnu teritoriju zemlje, nalaze se prije svega u ekološkoj plastičnosti, prilagodljivosti i pragmatičnosti ove vrste. To se može objasniti načinom ishrane ove vrste koja je strvinar i nekrofaga vrsta, a istovremeno i vješt predator, što je čini u pogledu prilagodljivosti, vitalnosti i opstanka, jedinstvenom i uspješnom vrstom u prirodi. Povlačenje i nestanak snažnijeg vuka iz regiona pobrđa i dolina rijeka, načinilo je za šakala jednu idealnu i praznu ekološku nišu, koju je ova vrsta uspješno zauzela. Tome u prilog govori i činjenica da šakala nema u višim predjelima, odnosno planinskom pojasu,

Šakal je sve brojniji i u lovištima SLD TK. Na fotografiji je ženka šakala koju je odstrijelio Hadžić Esad, lovac LD „Kozluk“. Esad je bio gost u lovu na srndača kojeg je sredinom juna organizovalo LD „Tuzla“. Na lokalitetu Visa, dok je na čeki strpljivo vrebao srndača, vido je dva šakala kako tjeraju srnu. Uspio je odstrijeliti ženku. Trofejni primjerak će biti obrađen i izložen u prostorijama LD „Tuzla“.

gdje su brojnosti vukova veće. U pogledu veterinarsko-sanitarne preventive, šakal predstavlja i potencijalnu opasnost, zato što može biti prenosilac parazita i zaraza. Trihinelu nosi čak jedna petina populacije šakala, i veoma je podložan raznim bolestima i zarazama, a može oboleti i od bjesnila. Ipak, moraju se imati u vidu i koristi ove vrste za prirodu i lovište jer je šakal sanitarac u pogledu uklanjanja ostataka uginulih životinja. On daje i doprinos na redukciji mišolikih glodara, zato što oni čine veći dio njegove ishrane, a uklanja i bolesne i slabe jedinke lovne divljači, čime obavlja neku vrstu selekcije, što se takođe može smatrati pozitivnim. U lovu šakal strada na nekoliko načina: u slučajnom susretu, prilikom lova pogonom na divlje svinje ili prilikom lova na sitnu divljač, zeca i fazana, zatim, čekanjem na mrciništvu i hajkom. Lovi se relativno lako, zbog toga što je veoma plašljiv i podiže se odmah, bez opreza ili zastajkivanja. Veoma efikasan lov je i pomoću pasa goniča, koji ispoljavaju poseban interes i strast da gone svog bliskog rođaka. U pogledu ishrane, šakal konkuriše lisici i kao snažnija i vitalnija vrsta, potiskuje je. Povećanje brojnosti i ulova šakala, gotovo uvijek prati i opadanje brojnosti i ulova lisica. Uslijed prisustva silvatičnog besnila, brojnost lisice je varijabilna, što predstavlja prazan prostor za nastanjenje i širenje šakala. Šakal je biološki jači i bolje od lisice koristi raznovrsne produkte i uticaje naselja, navika i običaja stanovništva i komunalne neuredenosti. Sve što ljudi neodgovorno bacaju u prirodu kao organski otpad - uginule životinje, otpatke od zaklane stoke i živine - šakal koristi i jede. Osim direktne ishrane otpacima, iznutricama, kožama, kostima domaćih životinja, šakali oko deponija imaju i brojne kolonije mišolikih glodara, naročito miševa i sivog pacova. Šakal, kao vuk i lisica, spada u vrste van režima zaštite te se mogu slobodno loviti tokom čitave godine. Postoji i zakonska obaveza korisnika lovišta da preduzima mere redukcije brojnosti ove vrste, s obzirom na to da se radi o predatorskoj vrsti.

Šakal uspješno pronalazi i uništava lanad, pa je preteća opasnost po lovište i lovno gazdovanje, jer smanjuje prirast srneće divljači. Nenadmašan je i u pljačkanju gnijezda gotovo svih ptica koje se gnijezde na zemlji. Posebno stradaju tek izleženi pilići i jaja, a česte su žrtve i fazanske koke koje leže na jajima. U vrijeme podivljavanja i unošenja fazančića u lovište, šakali ih intenzivno love, podučavajući ovim lakim plijenom tek stasale mladunce u lovu. Šakal efikasno pronalazi i lovi mlade zečeve, a grupno i organizovano, opkoljavanjem, i odrasle jedinke, u kombinaciji pogona i zasijede. Ima podataka i o tjelesno većim ulovima, kao što je jelenska telad. Od domaće stoke napada manja i nečuvana stada ovaca i koza, ukoliko u njihovoj blizini nema pasa, a takođe i svu pernatu živinu koja mu je dostupna.

Izgledom šakal popunjava prelaz između vuka i lisice. Jedva se razlikuje od manjih vrsta vukova. Okrugle, svjetlosmeđe zjenice su baš kao kod vuka, a na lisicu liči svojom šiljastom njuškom. Šakal, odnosno zlatni čagalj (najrasprostranjeniji čagalj) ima krzno sivožute, crvenkaste ili zlatne boje s bijelim dijelovima. Dlaka po donjoj strani tijela je bjelkaste boje. Ima jasno izražene uši, a glava mu je relativno široka. Rep je bogato odlakan, kratak, na kraju zaobljen, dužine oko 30 cm. U jakoj, dugoj i zašiljenoj gubici ima 42 zuba. Težak je između 8 i 10 kg, dug između 110 i 130 cm, a visok između 45 i 50 cm. Ženke su nešto manje. Doživi starost između 12 i 14 godina. Pari se od februara do marta. Bremenitost traje 60-63 dana. U aprilu ženka okoti između 4 i 9 mladih.

4. oktobar – Svjetski dan životinja

Rekorderi među životinjama

- Plavi kit je najveća životinja na Zemlji, veća i od najvećih dinosaurususa. Dugačak 33 m i težak 200 t, ovaj kolos se po veličini može uporediti sa 30 slonova.

- Zvižduk plavog kita je najjači zvuk na svijetu koji može proizvesti bilo koje živo biće, a iznosi 188 decibela. Može čuti na udaljenosti od 1600 km.

- Majmun urlikavac je najglasnija kopnena životinja, može se čuti na udaljenosti od 3 km.

- Najteže novorođenče je beba plavog kita, s težinom od 2,5 t.

- Sipa je najveće živo biće bez kičme, može da dostigne težinu od 2,5 tone i dužinu od 17 metara.

- Najveća kopnena životinja je afrički slon, težak 7500 kg.

- Među ribama je najveća ajkula slon, dugačka 18 m i teška 20 tona.

- Najveća zmija je mrežasti piton koji može da dostigne dužinu od 10 m.

- Kameleon ima najduži jezik, jednak dužini njegovog tijela, koja iznosi 50 cm.

- Kljun australskog pelikana, dugačak 50 cm, može se smatrati najdužim među pticama.

- Najteže rogove ima los, teški su 45 kg.

- Najveći broj očiju imaju pauzi, neki čak i po osam komada.

- Među sisarima, rekorder u skoku u dalj je sniježni leopard koji u trku može da preskoči razdaljinu od 15 m, dok titula šampiona u skoku u vis, s visinom od 4,6 m pripada pumi.

- Prvo mjesto u skoku u vis među kopnenim sisarima bi uzela puma (7 m). U skoku u dalj najbolji je kengur (13,5 m).

- Apsolutni šampion u skakanju je, ipak, buha koja u visinu može da skoči 25 cm, 160 puta više od dužine njenog tijela, a u dužinu 35 cm, što iznosi 220 dužina njenog tijela.

- Najbrža ptica je sivi soko, koji se obrušava na plijen brzinom od oko 240 do 360 km na čas.

- Najviša životinja je mužjak žirafe, čija visina dostiže šest metara.

- Najduža životinja je kraljevski piton. Najduži primjerak je zabilježen od 14 m.

- Mada najmanji među pticama, dugačak 5,5 cm, kolibri može najbrže da maše krilima, brzinom od 20 do 200 zamaha u sekundi.

- Najdužu dlaku, od 60-90 cm, ima mošusno goveče s Grenlanda.

- Najveća spavalica je prerijski pas, koji u stanju hibernacije provodi i po 10 mjeseci godišnje.

- Najotrovniji pauk je crna udovica, čija količina otrova može da usmrti 225 miševa.

- Pauk krstaš proizvodi najtanju nit. Nit njegove mreže je tanka dvije stotine hiljaditi dio milimetra. U 1 mm bi stalo 50.000 niti paučine.

- Najsmortonosnije oružje je rog bijelog nosoroga, dugačak do 1,5 m, dva puta duži od ljudske ruke

- Najrazvijenije čulo mirisa među ribama ima bijela ajkula, sposobna da osjeti miris krvi na razdaljini od 1/2 km.

- Najdugovječnija je arktička školjka koja može da živi 220 godina, duže i od džinovske kornjače, čiji je životni vijek oko 200 godina.

- Najveći broj insekata može da pojede džinovski mravojed koji svojim jezikom svakog dana usisa 30.000 mrava.

- Najsporija životinja je puž mesojed, koji se kreće brzinom od 90 cm na sat.

- Najduži zubi su kljove afričkog slona, koje mogu da dostignu 3,5 m a rastu brzinom od 17 cm godišnje.

- Najplodnija je ženka poljskog miša koja je u toku života 33 puta skotna i može da donese na svijet 127 miševa.

- Najplodniji insekt je muha. Jedan par običnih muha za 4 mjeseca može da dobije 1 910 000 000 000 000 000 000 potomaka.

- Najveći gušter je džinovski varan, dugačak 3,5 m i težak 130 kg.

- Najveće je nojevo jaje, visoko 18 cm i teško 1,5 kg.

- Najveće uši ima afrički slon. Svako njegovo uho ima prečnik od 1,8 m i površinu od 4 m².

- Najveći mozak od svih sisara na kopnu ima slon.

- Najduže rogove ima muflon Marka Pola, a svaki je dugačak 1,9 metara.

- Najduža krila, čiji raspon iznosi 3,65 m, pripadaju jednoj vrsti albatrosa.

- Najveća ptica letačica na svijetu je andski kondor koji ima raspon krila od 3 m i težak je 10 kg, a tek svake druge godine izleže po 1 jaje.

- Najveće oko, s prečnikom od 40 cm, ima džinovska sipa.

- Najbrža riba je jedna vrsta sabljarka iz porodice Scombroidae. Na kraćem rastojanju dostiže brzinu preko 100 km na sat.

- Najpametnijom životinjom se smatra delfin.

- Najoštriji sluh ima ris zahvaljujući četkicama na vrhovima ušiju koje služe kao svojevrsne antene

- Najbolji sluh među pticama ima sova.

- Najotrovnija riba je riba lopta koja proizvodi otrov 1.000 puta smrtonosniji od cijankalija. Protiv njega ne postoji spasonosni serum.

- Najproždrljivija je gusjenica *Antheraea polyphemus*, koja za 56 dana života pojede hrane koja je 86.000 puta teža od njena tijela.

- Najveći među papagajima je Kakapo papagaj. Dostiže visinu od 65 cm i težinu i do 4 kg.

- Najmanja ptica je kolibrić bumbar. Težak je svega 2 grama.

- Najbrojniji vodozemci su žabe.

- Prije 120 miliona godina je živio najopasniji reptil. Izgledao je kao džin riba i živio je u vodi. Bio je dug čak 23 m, dakle veći i od tiranosaurususa rexa.

- Najširi spektar boja vidi zlatna ribica.

- Najviše perja ima labud. Ima više od 25.000 pera.

- Najkrvoločnija životinja je rovčica (Sorcidae). Napada, ubija i proždire životinje koje su i do tri puta veće od nje, a svaka 3 sata pojede hrane koliko je teška.

- Najviše otkucaja srca ima crnoglava sjenica - 1000 u minuti.

- Mačke su najsavršenije među zvijerima, a sokoli među grabljivicama.

- Najveća mačka je sibirski tigar.

ŽIVOT ŽIVOTINJA

I PČELE UBIJAJU

Pčela, godišnji ubica 400 ljudi, s jedne strane održava balans ekosistema putem oprašivanja biljaka polenom ali isto tako napada ljude bez razloga. Pčele napadaju u roju, posebno onda kad se približe košnicama.

ZMIJA, HLADNOKRVNI UBICA

Zmija je hladnokrvni ubica koji godišnje ubije preko 100.000 ljudi, a otrovnim ugrizom smrt mogu izazvati i u roku od minute.

SERIJSKI UBICA

Tajpan je jedna od najotrovnijih zmija na svijetu; otrov samo jedne može ubiti 125.000 miševa.

DELFINSKA LJUDSKOST

Kada je delfin bolestan ili povrijeđen, ostali delfini iz jata će mu priteći u pomoć noseći ga do površine vode gdje će moći da diše. Delfini spavaju samo jednom polovinom mozga i sa jednim zatvorenim okom.

IPAK NEMAJU DOBRO PAMĆENJE

Slonovi imaju najveći mozak od svih sisara na kopnu. Inteligenciju je teško kvantificirati kod ljudi i životinja, ali može se koristiti kvocijent encefalizacije (EQ), koji predstavlja odnos

veličine životinjskog mozga i očekivane veličine mozga u skladu s tjelesnom težinom date životinje. Prosječni EQ kod slona iznosi 1.88 (kod čimpanze je u prosjeku 2.45, a kod svinja 0.27). Inteligencija i pamćenje su se uvijek smatrali međusobno povezanim, te je moguće da slonovi ipak nemaju dobro pamćenje.

K'O MRAVA

Ukupna masa svih mrava na svijetu je veća od ukupne mase ljudske populacije.

MIJENJAJU POL

Neke ribe mijenjaju pol

zbog hormonalnih ciklusa ili promjena u okruženju, dok druge istovremeno imaju i ženske i muške polne organe.

ZIMI IM DANI DUŽI

Tokom zime dabrovi se povuku u svoje jazbine i hrane se zalihama hrane ili nasalgama masti u njihovim specifičnim repovima. Štede energiju tako što izbjegavaju izlaziti na hladnoću, i ostaju u mračnim skrovištima. Dabrovi izlaze iz skrovišta kada sunce zađe, a tamo se vrate pri izlasku sunca, zbog čega se njihov biološki sat potpuno promijeni. Za dabrove zimi dan traje 29 sati.

JEDINSTVEN KRVOTOK

I dok visok vrat žirafama donosi određene koristi, javljaju se i mnogi problemi. Naime, srce žirafe mora dva puta jače pumpati krv, u poređenju sa kravom, jer krv mora doći do mozga. Zato je i neophodan veoma složen sistem krvnih žila kako krv ne bi pojurila u mozak kada se žirafa saginje. Zato je i koža oko ekstremiteta jako zategnuta kako bi se spriječilo slijevanje krvi prema dolje.

MUHA ČOVJEKOMRZAC

Muha je krivac za više ljudskih smrti nego svi ratovi koji su ikada vođeni.

SLONICE GLAVNE

Kod slonova vlada matrijarhat.

PSI I LJUDI

Psi i ljudi jedini imaju prostatu.

REPOM MAŠE JAČI

Kada se dva psa približe jedan drugom, onaj koji maše repom osjeća se nadmoćnim.

SAVIJA REP DA SE PRIKRIJE

Uplašeni pas savija rep između zadnjih nogu kako bi prikrivao miris iz analne regije. Pošto ovaj miris nosi osobnu notu koja identificira svakog psa, takvo ponašanje je ekvivalent ljudskom prikrivanju lica.

MNOGOLIKI

Psi imaju preko 100 različitih izraza „lica“ od kojih većinu mijenja položaj ušiju.

LASICA K'O MAČKA

Stari Rimljani su koristili lasicu za hvatanje miševa.

NAJVEĆA MAČKA

Najveća mačka je Ragdol mačka, čiji mužijaci mogu težiti do 9 kg.

NEKADA JE SELICA

Obična siva vrana može da stalno živi na jednom mjestu, ali nekada se sele i tada obično ne prelaze više od nekoliko stotina kilometara.

I ZEČEVI PREDU

Kad su jako sretni, zečevi nježno trljaju kutnjacima proizvodeći zvuk sličan pređenju mačke.

PRAVA GUSKA

Guska je prva ptica pripitomljena od strane čovjeka.

PARLAMENT SOVA

Grupa sova se ne zove jato, već parlament.

NISU SEBIČNI

Ptići na poseban način cvrkuću prilikom hranjenja kako bi ostalim pticama u blizini signalizirali da je hrana tu.

K'O BIK NA CRVENO

Bik nije u stanju da razlikuje crveno od bilo koje druge boje.

NISU SLIJEPE

U proteklih nekoliko godina otkriveno je da krtice ipak imaju oštar, ali ograničen vid.

KRTICA ROVOKOPAČ

Krtica za samo jednu noć može da iskopa tunel dug 91.4 metra.

U LOV NOSI KORPU

Vilin konjic lovi hranu pomoću korpe koju formira posebnim položajem nogu.

JEDE NA METRE

Crvendač dnevno pojede 4.26 metara glista i tako se ugoji za 41%.

OKO LEPTIROVO

Okoljeptira se sastoji od blizu 17.000 sočiva. Svako od njih posjeduje optičku moć oka.

IMA 32 MOZGA

Pijavica nije najpametnija ali ima 32 mozga. Noj ima veće oko od mozga. Crv ima pet srca.

Ove godine se tek treći puta obilježava Svjetski dan sokolarstva povodom čega ćemo ukratko o saradnji sokolarske ptice, psa i sokolara kroz dva načina sokolarskog lova - lov s ruke i lov kruženjem. Još prilikom treninga s mamcem, ptici je simulirana divljač koju će ona kasnije, kroz sokolarski lov i loviti. Na taj način kod imprintanih ptica probuđen je bezuvjetni refleks, koji pticu goni da lovi, ulovi i na taj način opstane i produži vrstu. A starim pticama mamac je idealna prilika lako doći do hrane i zbog toga će, spuštene na leteću težinu, vrlo rado doletjeti na mamac i s njega uzeti ponuđeni komadić mesa. Sokolarski lov je kruna rada sa sokolarskom pticom. Takvu povezanost čovjeka s prirodom, odnosno prirode s čovjekom, niti jedna druga vrsta lova ne može ponuditi, a niti može ponuditi veće šanse divljači da umakne i ne postane lovinom. Većina lovaca ispucava deset, jedanaest ili čak i više naboja za odstrijeliti jednu prepelicu, a u sokolarstvu je posve normalno da tek deseti, jedanaesti let bude uspješan i upravo zbog toga je u sokolarstvu svaki plijen vrijedan pažnje i divljenja ptici nakon uspješnog leta. Kod sokolarskog lova, do izražaja dolazi osjećaj za divljač (gdje je divljač, koliko joj blizu prići, kako se postaviti, itd.), koji sokolar mora imati ako želi biti uspješan. A to je ono što se stječe s godinama bavljenja lovom i zbog čega su u prednosti već afirmirani lovci, kad jednom odluče krenuti u sokolarske vode. Dva su osnovna načina lova u sokolarstvu: lov s ruke i lov iz kruženja, a svaki od njih ima još poprilično svojih varijacija. Pri lovu s ruke, sokolar u pogodnom trenutku pušta pticu s ruke i ona polijeće za plijenom. Kod lova kruženjem, kad plijen poleti, soko se, kružeći i jedreći na visini od nekoliko stotina metara, strmoglavluje na njega brzinom od koje zastaje dah i lovi ga.

Lov s ruke

Ovaj način lova prakticira se kad se lovi s pticama kratkih krila (shortwings), znači s jastrebom kokošarom i kopcem, ili s pticama širokih krila (broadwings), a to su škanjac mišar, Harrisov jastreb i razne vrste orlova, premda ima sokolara koji s ruke love i sa sokolovima. Najčešće se na ovaj način love fazan i jarebica – s muškim jastrebom, zec – sa ženkom jastreba, prepelica – s kopcem i zec, lisica i srna – s orlom. Lovi se tako da se sokolar, s pticom na ruci, kreće terenom koji, istovremeno, pretražuje pas ptičar. Pas pronalazi i markira divljač, koju podiže tek po dolasku sokolara i za kojom sokolar baca pticu s ruke. Ptica polijeće za plijenom, a sokolar ih prati pogledom. Ako ih izgubi iz vida, onda osluškuje zvuk zvončića, da što bolje odredi otkuda dolazi i tako locira pticu. Sokolar koji nema psa lovi na isti način, samo što on sam pronalazi i podiže divljač. Kod ovakvog načina lova do punog izražaja dolazi kvalitet zvončića i način njegove montaže. Kvalitetan zvončić i na najmanji pomak

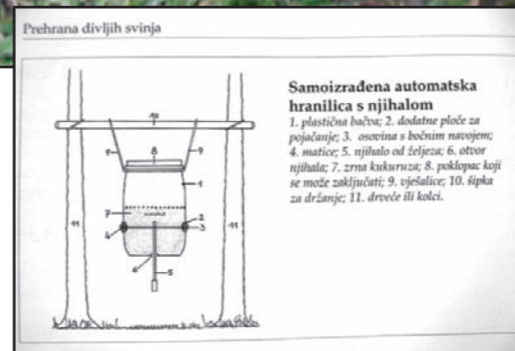
stvara jasan i čujan zvuk. Ako zanemarimo trening, kad je najčešće na nogama, za lov je najbolje montirati zvončić na dva središnja repna pera. Ne postoji teren na kojem se ne može loviti s ruke i na kojem ne može loviti jastreb, kobac ili bilo koja ptica širokih krila. Naprimjer, u Kazahstanu, orlom s ruke love vuka ili lisicu, ali jašući na konju po obroncima brda i tražeći plijen u dolinama, na koji zatim puštaju orla. Jastrebom s ruke, iz auta, love se i vrane. Vrane jesu plašljive, ali im se autom može prići dosta blizu. Tada se jastreb pusti kroz prozor i mnogo su mu veće šanse za uspjeh. Arapi sokolom s ruke love jednu vrstu pustinjske droplje, ali joj se, isto tako, približavaju autom da bi povećali šansu za ulov. Dosta sokolara prakticira „baciti“ jastreba na drvo, ako je ono u blizini, pa kad pas markira divljač, jastreb poleti s drveta, s veće visine, i tako mu rastu šanse za ulov. Ima sokolara koji obuču ptice da ih slijede preljećući s drveta na drvo i koje, onda, s drveta polijeću za plijenom koji je podigao pas ili sokolar. Posebno je zanimljiv i efikasan način na koji Arapi kopcem love prepelice u krajevima oko Crvenoga mora. Oni obuču kopca da ga nose u ruci i kad prepelica poleti, bacaju ga prema njoj, dajući mu tako golemo ubrzanje i prepelica ima vrlo malo šanse pobjeći.

Lov kruženjem

Ovaj način lova je urođen sokolovima. Oni su nenadmašivi u njemu, premda i ostale sokolarske ptice, više ili manje uspješno love na ovaj način. Loviti kruženjem ne može se bez dobrog psa ptičara, prije svega računajući na kvalitet njegovog nosa, poslušnost i odloživost. Tokom lova, sokolar se kreće terenom, a pas pretražuje teren. Kad pas pronade i markira divljač, sokolar sokolu skida kavicu, sačeka da on protrese perje i soko tada polijeće. Kružeći, podiže se i do više stotina metara (soko dostiže brzinu i do 320 km na sat, a „oko sokolovo“ može opaziti plijen i s visine od 1.000 m). Kad postigne visinu s koje lovi (wait on poziciju) – a to se vidi po tome što više ne maše krilima nego jedri i kruži – onda sokolar zapovijeda psu da podigne divljač. Kad plijen poleti, soko se strmoglavluje na njega zadržavajući brzinom i lovi ga. Broj letova koje soko može napraviti ograničen je na nekoliko njih (za razliku od jastreba, koji ih može napraviti mnogo više) i zbog toga je jako bitan kvalitet psa. On treba imati dobar nos (bez praznih markiranja), držati marku i podizati na zapovijed i treba biti odloživ jer se lovovi završavaju relativno blizu i ako krene aportirati, može ubiti sokola. Lovom kruženjem pretežito se lovi fazan, jarebica, patka i, manje, prepelica.

Automatske hranilice za divljač

Riječ je prvenstveno o automatskim hranilicama iz kućne radinosti koje neće uzeti puno vremena za izradu, a ni onoliko novca koliko bi dali za kupovinu tvorničke. Čak više, možemo svoj proizvod nazvati ručnim radom za razliku od skupe serijske hranilice. Kao prvo, svi mi lovci znamo da je hranica jedan od važnih lovno-tehničkih objekata. Hranilice se prave i zbog prehrane i prihrane divljači, a dobro ih je imati i zbog sprečavanja šteta na usjevima i zadržavanja crne divljači na prostoru njenog staništa u lovištu. Ovakve hranilice treba postaviti u blizini dnevnih boravišta, što dalje od poljoprivrednih kultura u mirnom dijelu lovnog revira. Tu dolaze u obzir i automatske hranilice čija se kupovina brzo isplati (na prvoj fotografiji). Jedini problem kod ovakvih hranilica je što one mogu lako dobiti „noge“ ako u obzir uzmemo naš mentalitet. Na tim mjestima ne treba loviti divlje svinje već im omogućiti da tu na miru i bez bojazni dolaze i hrane se. Time ćemo jednim dijelom zadržati divljač u lovištu i preduprijeti moguće štete u poljoprivredi. Druga mjesta za

postavljanje hranilice je na mjestima gdje ih želimo osmatrati, vršiti evidentiranje, snimanje i na kraju izvršiti odstrjel, kako uzgojno-selektivni tako i trofejni ili redovni odstrjel. U blizini takve hranilice treba, obavezno, biti dobro postavljena čeka..

Hranilice tipa „sam svoj majstor“ mogu se svesti na dvije vrste. Jedna je takozvana hranilica „bojler“ (na drugoj fotografiji) koja se može napraviti od starog bojlera, s izbušenim rupama za ispadanje zrna kukuruza, i jednom sajmom koja je privezana za hranilicu i neko obližnje drvo ili zabijen kolac. Može poslužiti i nešto sličnog oblika. Važno je da je lako za kotrljanje i da je otporno na vremenske prilike.

Drugi tip samoizrađene hranilice je „hranilica s njihalom“ (na trećoj fotografiji) ili hranilica Edgara Bohma, poznatog nemačkog lovnog eksperta. Na prikazanoj šemi je na razumljiv način dat način njene izrade. Sve automatske hranilice za crnu divljač se prvenstveno pune kukuruzom.

Benelli 828U Hit Sajma IWA 2015

Sajam lova, sportskog streljaštva i života u prirodi IWA 2015. u Nirnbergu, imao je i svoje hitove. Najveća novost među karabinima je bio Sauer 404, dok je kod pušaka glatkih cijevi bila **bok sačmarica Benelli 828U**. Njenom pojavom su pomjereni standardi izrade bok sačmarica. Očito je da Benelli je dizajneri i konstruktori pušaka saraduju sa Akademijom finih umjetnosti u gradu Urbino, nekadašnjim centrom renesansne umjetnosti. Benelli je puške su bolje ili jednake po kvalitetu od konkurentskih, ali svakako estetski ljepše. U tom italijanskom smislu za lijep industrijski dizajn su daleko otišle puške oznake Benelli Rafaelo, Benelli Montefelro i Benelli Argo. Međutim, današnja nova bokerica Benelli 828U je sve nadmašila u dizajnu i inovativnosti konstrukcije. Njena oznaka 828U, znači 828 - godinu, U - u Urbino, gradu umjetnosti koji je svrstan na UNESCO listu svjetske baštine, čuvenog vojvodstva mecene svih umjetnika renesanse Federica Da Montefeltra. Iz tog prebogato historijskog naslijeđa, energiju za izradu svojih vanserijskih pušaka crpi firma Benelli Armi. Modelom 828U, Benelli je konstruktori su dali svoj inženjerski maksimum, a umjetnici Fine Arts Academy iz Urbina, su sve to upakovali u do sada neviđeni estetski oblik. Kako sami ističu, ne postoji nijedan detalj, nijedan podsklop o kome se nije posebno vodilo računa, kako s aspekta funkcionalnosti tako i s gledišta estetike.

Kod bokerice Benelli 828U dvije vertikalne postavljene cijevi kalibra 12/76 mogu biti duge 65 ili 70 cm. Za unutrašnju trasu cijevi je primenjeno savremeno, power bore rješenje, s produženim prelaznim konusima i prečnikom duše cijevi od 18,5mm. Obje cijevi imaju navojni priključak za prihvat kompleta Benelli je izmjenjivih krio chokes - krio čokova. Očito da su tokom izrade cijevi i čokovi podvrgnuti kriogenom tretiranju, koje ima za cilj uklanjanje svih zaostalih napona. Brzim dubokim zamrzavanjem pomoću krio gasova (tečni

zoni čokova su spojene umetkom povezanim srebrnim lotom. Sve više proizvođača se odlučuje za ovaj savremeni način povezivanja bok cijevi. Tako spojene cijevi su lakše, ne postoji mogućnost korodiranja ispod spojnih pruteva i cijevi pri opaljenju slobodno osciluju. U velikoj meri je izbjegnuta temperaturna bimetalna dilatacija, odnosno pojava savijanja tople cijevi prema hladnoj cijevi. Na vrhu gornje cijevi se nalazi ventilirajuća nišanska šina širine 7 mm, izrađena od jakih karbonskih vlakana. Ova šina je demontažna i moguća je zamjena drugom različite geometrije. Rješenje izmjenjivih karbonskih nišanskih šina je prvi put primenjeno na prestižnom Benelli je poluautomatu Rafaelo Crio, gdje se odlično pokazalo, jer karbonska šina ne narušava slobodno oscilovanje cijevi pri opaljenju. Na kraju šine se nalazi mušica, koju čini izmjenjivo jarko fiber optik vlakno. U monobloku je ugrađen novi sistem ejektora koji reaguju tek opaljenjem metka. Oni nemaju stalno nategnute opruge, koje vremenom slabe ili pucaju, već energiju akumuliraju tek posle opaljenja metka.

Benelli 828U koristi isključivo inercioni impuls za sabijanje, nastao opaljenjem metka. Ejektor su kompletno smješteni u monobloku bez ikakve veze s podkundakom. Čokovi su od istog materijala kao i cijev, kriogeno su testirani, dugi su 70 mm, ne izviruju van cijevi i daju izuzetno ujednačen posip. U uzanoj, niskoj zaobljenoj glavi bokerice 828U - baskuli, izrađenoj od ergala, nalazi se profilisani fino brušeni čelični pokretni segment. Ovaj čvrsti kovani dio, gornjim dijelom ulazi u kanal urezan u produžetku gornje cijevi, a donjim dijelom čvrsto drži vijenac u zoni donje cijevi. U poziciji zatvorenih cijevi, zabravljajući segment se ponaša kao jaka čelična ploča, koja je zavarena za cijevi po cijelom obimu. Ovdje nema klasičnih ključeva koji brave cijevi u bravećim tačkama iznad, u sredini ili ispod cijevi. Bravljenje, zaptivanje cijevi u zoni ležišta metka se odvija praktično

azot), u materijalu dolazi do ublažavanja svih zaostalih naponskih stanja koja su nastala tokom bušenja, hladnog kovanja, brušenja i obrade cijevi. Potencijalne prsline nekog dijela u zoni koncentracije napona, konstruktori iz Urbina su otklonili krio obradom cijevi. Drugi to ne rade jer je previše skup postupak, koji bi znatno opteretio cijenu puške. Cijevi su spojene kovanim čeličnim monoblokom i od njega, odnosno ležišta metka, do zone čokova su slobodne. Tek u

po cijelom obimu tog kraja cijevi. Sve destruktivne napone nastale opaljenjem metka, nose monoblok i zabravljajući segment. Praktično, ništa od tih jakih napona i sila ne trpe okretne tačke oko kojih se prelamaju cijevi. To znači da tokom duge i intenzivne upotrebe puške, neće doći do rasklimavanja cijevi u baskuli. Pored ovog bravećeg bloka, postoje u gornjem dijelu i dva cilindrično konusna klina, koji ulaze u svoja ležišta u gornjem dijelu produžetka mono bloka. Ovi jaki

klinovi nemaju ulogu zabravljivanja, već samo pozicioniranja cijevi. Praktično, kompletna konstrukcija kakvu Beretta koristi za bravljenje cijevi, služi za poziciono sigurno vođenje cijevi pri zatvaranju, kao i eventualno sprečavanje bočnog pomijeranja pri opaljenju. Izuzetna konstrukcija brave korak je naprijed u odnosu na slična Blaser, Merkel i Haenel rješenja. Ovdje je površina zabravljivanja veća i tu su dodatna dva jaka gornja klina. Pomičnim zabravljujućim blokom i gornjim klinovima se komanduje gornjom polugom, koja se po svojim izumiteljima naziva Westley Richards (W-R) poluga. E, ovdje je ta W-R poluga priča za sebe. Prvo, njen lični potpuno asimetrični oblik je inspirisan oblikom dugog riječnog ostrva u oblasti grada Urbina. Zatim, ovdje poluga u zatvorenom položaju ne stoji na sredini

u uzdužnoj osi puške. Westley Richards poluga je potpuno pomjerena u lijevu stranu. A, kada je puška prelomljena, ona ostaje u svom krajnjem desnom položaju. Tokom dugog radnog vijeka puške, ona nikada ne mijenja svoje mjesto, a većina novih bokerica ima polugu malo u desno pomjerenu pa se taj položaj trošenjem puške polako pomijera u lijevu stranu. Ovdje toga nema. Pri nišanjenju strijelac vidi samo nišansku šinu i mušicu, a W-R poluga ne smeta, jer se nalazi sklonjena u lijevu stranu. Prilikom prelamanja cijevi na Benelli 828U bokerici, samo pomijeranje palca čini da se poluga već nađe ispod njega. I kod nove puške nema uobičajeno velike sile otpora, odnosno ta sila je za dvije trećine ispod očekivane. Cijevi, zatim, lako kliznu na dole. Uz lagano dizanje cijevi u vis jasni metalni „klik“ označava da je proces zabravljivanja završen. Nema škrife, natezanja, velikih sila...

Sačmarica Benelli 828U ima skidajući udarni mehanizam što je svrstava u puške blic (blitz) sistema opaljenja vatri. Udarači i udarne

igle imaju zajedničko pravolinijsko kretanje u osi cijevi, unaprijedeno s blic skidajućom udarnom grupom. Spiralne opruge u udarnom mehanizmu pravolinijski potiskuju udarne igle ka kapislama metaka. Cio sklop je smješten u duraluminijumsko kućište i lako se vadi iz baskule. Za skidanje je isporučena mali alat, urađen od sjajne polirane opružne patentirane žice. Obarač je jedan - selektivan. Selektor se nalazi u sredini kočnice, smještene na vratu kundaka i jasno su obilježeni položaji opaljenja gornje ili donje cijevi. Puška ima kočnicu koja ne reaguje na prelamanje cijevi (W-R polugu), a postoji i klasična automatska kočnica. Udarne grupa radi na inercionom sistemu. Kundak i podkundak 828U, urađeni su od fine orahovine, uz mekanu obrazilu. Između kundaka i baskule može se ugraditi više različitih

distantnih pločica - spejsera, koji omogućavaju čak 40 različitih dužina i nagiba kundaka. Za kombinovanje i izbor željenih dužina i nagiba kundaka, razvijena je čitava nauka i predalžu obavezno postupanje po uputstvu detaljno datom na Internetu. Tu je i progressive comfort, progresivni amortizer trzaja ugrađen u dno kundaka. Taj složeni amortizer, u zavisnosti od laboracije ispaljenog metka, uključuje različiti broj amortizujućih elastičnih prstenova. Tako strijelac skoro uvijek ima isti blagi udar puške u rame.

Benelli 828U teži 2,8 do 2,98 kg, zavisno od dužine cijevi. Uz nju se isporučuje pet izmjenjivih čokova, spejseri za podešavanje kundaka i alatka za skidanje udarnog mehanizma. Dizajn baskule, kundaka, podkundaka, W-R poluge je kreacija umjetnika Fine Art Academy iz Urbina. U svijetu bok pušaka do sada nije bilo ovako lijepog primjerka. Vrijeme mora da potvrdi njen kvalitet i ime Benelli

IN MEMORIAM

Malkočević (Bego) Kasim
(1948. - 2014.)

U julu se navršilo godinu dana od kako je redove LD „Tuzla“ zauvijek napustio naš voljeni prijatelj Kasim. Kao cijenjen i uzoran kolega, kao lovac koji je dao veliki doprinos razvoju lovstva, nagrađen je s više priznanja i odlikovanja, a 2009. je proglašen počasnim članom. Ostaće vrlji i radišni Kasim u trajnom i dragom sjećanju svih nas, a naročito lovcima iz LS „Lipnica“.

LD „Tuzla“ Tuzla

Mešić (Ferid) Ševkija
(1951. - 2015.)

Iznenadnom smrću u 64 godini života redove LD „Spreča“ Kalesija je napustio dugogodišnji član Mešić Ševkija iz Rainaca Gornjih. Član je od 1980. godine, za koje vrijeme je dao veliki doprinos na unaprjeđenju lovstva. Više puta je nagrađivan, a ove godine je predložen za počasnog člana. Njegovom smrću smo izgubili uzornog lovca i izuzetnog prijatelja. Njegova drugarska pažnja ostat će u trajnom sjećanju i zauvijek će nedostajati. Neka mu je vječni rahmet.

LD „Spreča“ Kalesija

Lovački susreti

STARA MAJEVICA

